

S I S I

Leto XIII. Številka 4 / 1. april 2004

Dragan

Bolezen izgin', prihaja Kebrin!

Kebrin – prvo univerzalno zdravilo za vse bolezni

Od 1. aprila 2004
pri vašem prodajalcu.
Brez recepta.

Kebrin,
Kebrin forte,
Kebrin rektal
in Kebrin retard
(kebrin, tablete po
10 mg in 20 mg,
rektiole po 20 mg,
tablete s počasnim
sproščanjem po 40 mg)

Skrajšan povzetek temeljnih značilnosti zdravila.

Sestava: Ena tableta vsebuje 4 mg oz. 8 mg 1-, 3-, tetrahidrokebrina. Pomožne snovi: hidrokisipropilceluloza, koruzni škrob, posušen kravjek v prahu (E 831), zmleti rdeče lakirani nohti Natalije Verboten (E 834). Rektiole vsebujejo 8 mg 1-, 3-, tetrahidrokebrina ter pomožno snov glicerol.

Terapevtske indikacije: Vsa bolezenska stanja. **Odmerjanje:** Začetni odmerek je 10 mg enkrat dnevno, lahko se postopno poveča do 40 mg dnevno. V preventivne namene jemljemo eno tableto Kebrin retard enkrat mesečno. **Kontraindikacije:** Zdravila ne smejo jemati bolniki, ki ne prenašajo Kebrina, kravjega mleka, govedine ali Natalije Verboten. Previdno odmerjanje in/ali sočasno rabo beta blokatorjev priporočamo pri bolnikih, ki so imeli zdravstvene težave pri branju bele knjige. **Previdnostni ukrepi in opozorila:** Članom Zdravniške zbornice priporočamo polovični odmerek Kebrina. Članom FIDES-a priporočamo poleg tega še sočasno jemanje antihistaminikov. Bolezen norih krav se s Kebrinom ne prenaša. **Interakcije:** Kebrin je povsem novo zdravilo in interakcije z drugimi zdravili niso opisane. Bolnikom, ki jemljejo Kebrin, odsvetujemo pitje žganih pijač. **Uporaba med nosečnostjo in dojenjem:** Nosečnicam dajemo Kebrin le v izjemnih primerih, ko presodimo, da so koristi večje od možnega tveganja. V raziskavah na živalih škodljivih učinkov na plod niso dokazali. Kebrin se izloča v materinem mleku in blagodejno vpliva na dojenčke. Le materam otrok, ki so alergični na kravje mleko, med jemanjem Kebrina odsvetujemo dojenje. **Neželeni učinki:** Kebrin bolniki običajno dobro prenašajo. Stranski učinki so ponavadi blagi in prehodni. Pri več kot odstotku bolnikov so se pojavili le blag srbež zadnjika in voden izcedek iz nosu. **Ovojnine:** 10 tablet po 10 mg ali 20 mg, 10 rektiol po 20 mg, 30 tablet s podaljšanim sproščanjem po 40 mg **Izdajanje zdravila:** Na lepe oči (brez recepta).

Imetnik dovoljenja za promet: Frka, d.d., www.frka.si

Datum priprave besedila: april 2004

Podrobnejše informacije pri proizvajalcu niso na voljo.

PNEVMOSPIROMETALOGRAF

Slika prikazuje prenosni pnevmospirometalo graf, s pomočjo katerega so ženskam merili 24-urno vitalno kapaciteto. Na Golniku so se sredi šestdesetih let po parku sprehajale bolnice, ki jim je pod obleko prsi objemala omenjena naprava. Metoda je prišla iz uporabe leta 1972, ko je na cesti med Golnikom in Križami strela udarila v bolnico, ki je nosila omenjeni prenosni pnevmospirometalo graf.

Tekst in idejna zasnova: K'r Pokromano
Avtor fotografije: D. A. Danči

Vsebina

uvodnik	Izak Rozina	• Olivno-zelena knjiga o reformi zdravstva	160
novice	Izak Rozina	• Helium proti neplodnosti	162
	Roman Kropko	• Primenovanje IVZ v IVŽ	162
	Nina Mazi	• Delo na daljavo	163
	Roman Kropko	• Na infektivni kliniki imajo končno najvarnejšo sobo s podtlakom na svetu	163
	Roman Kropko	• Kip Andreja Trampuža	164
	Mr. Pan Rokoko	• Napoved zdravniškega koncerta	165
kronika	Izak Rozina	• Ne čujem dobro!	166
	Agencija Fathers	• Ugriz trojanskega konja	167
intervju	Silvo Krojfc	• Pogovor z atomskim fizikom dr. Sottom del Sicco	168
	Izak Rozina	• Pogovor z državnim sekretarjem za homeopatijo	169
aktualno	Zmago Turk	• Pobuda za ustanovitev varuha zdravnikovih pravic	171
	Izak Rozina	• Piranhe v Piranskem zalivu	172
programi strokovnih srečanj		• Nove smernice mamagementa	173
strokovna srečanja	Izak Rozina	• Ustanovni sestanek mednarodnega združenja COKLA	174
status artis medicae	Silvo Krojfc	• Cephalomalacyn S - nova generacija cefalosporinov	175
	Gene Weingarten	• Samodiagnostika hipohondrije	178
recenzije	Mr. Pan Rokoko	• Alojz Ihan: Medicinska mikrobiologija in imunologija v verzih	179
s knjižne police	Primož Vitez (prevedel)	• Giacomo Casanova: Zgodba mojega življenja	180
nagradna igra	Mr. Porno Roka	• Uganke - premetanke	181
poglobljen pogled	Luno Brisk	• Od frizerja	182
zadnja novica	Agencija Fathers	• Evropska fakulteta za mejno medicino Gorjanci - EFMMG	183
zvodnik	Eldar M. Gadžijev	• Zdravniki specialisti moramo biti managerji!	184

 Olivno–zelena knjiga o reformi zdravstva

General Magnus Pleteniti, novi minister za zdravje, je na današnji novinarski konferenci predstavil olivno-zelena knjigo o reformi zdravstva.

V svojem značilno jedrnatem, neposredno v središče problema usmerjenem nastopu je gospod Pleteniti že na sam dan prevzema nove ministrske dolžnosti povzel osnovno strategijo reforme našega zdravstvenega sistema. Najbrž ni naključje, da se gospod Pleteniti pri tem opira na svoje bogate izkušnje pri organizaciji vojske. “Splošno znano je”, je v uvodni predstavitvi dejal gospod Pleteniti, “da vojska najbolje deluje v miru. V miru, ko ni sovražnika, lahko zelo dobro načrtujemo vse vojaške aktivnosti. Vojaške vaje v miru so vedno uspešne in vedno zmaga prava stran. V mirnem času lahko natančno načrtujemo premike enot, porabo materiala, kadrovske spremembe in izboljšave opreme. Pravo vojno stanje z resničnim sovražnikom pa za vsako armado pomeni hudo motnjo. V pravi vojni se sovražnik ne drži naših planov, kar močno oteži orga-nizacijo dela.”

Gospod Pleteniti je nato potegnil presenetljivo vzporednico med organizacijo vojske in zdravstva: “Zelo podobno stanje je tudi v zdravstvu. Zdravstveni sistem bi odlično deloval, če bi lahko – seveda postopno, po njih predvidevanjih v treh letih – iz zdravstva izključili bolnike. Bolniki so za zdravstveni sistem to, kar je resnični sovražnik za vojsko: so motnja, ki nam močno oteži organizacijo dela ter načrtovanje kadrov in stroškov. Ko bomo izključili bolnike, bo zdravstvo delovalo natančno po načrtanih planih, brez izgub in v popolnem sozvočju med ministrstvom, Zavodom za zdravstveno zavarovanje, Zdravniško zbornico in sindikatom Fides.”

V olivno-zelena knjigi je predstavljena tudi nova hierarhična lestvica strokovnih nazivov. Kot je z neprikrito ironijo poudaril minister Pleteniti, je vsakomur jasno, da je sedanji sistem neprimeren, kajti večino današnjih primarijev so imenovali še v času enoumja. Minister Pleteniti in njegovi državni sekretarji so za nova poimenovanja izbirali med pešadijskimi, letalskimi in pomorskimi nazivi. Po temeljitem tehtanju različnih predlogov so zavrnil predlog pešadijskih nazivov, ker je preveč spominjal na nekatere prizore iz “Dobrega vojaka Švejka”. Tudi letalski nazivi niso dobili najvišje ocene, ker bi jih zlonamerna javnost lahko preveč povezala s proslulim Falconom za prevoz ranjencev. Prevladalo je mnenje, da je naše zdravstvo kot velika ladja. Na to kaže že kar stalno vprašanje: “Kam plovemo?” Tudi stavek “Vsi smo na isti barki” kaže na povezanost zdravstva z morjem. Končno so tu tudi našitki v modro-zlata barvi, ki se lepo podajo na zdravniške halje in ki bi jih lahko prevzeli od naše vojne mornarice ter s tem zmanjšali stroške za obe ministrstvi.

Novinarke avstrijske televizije je vznemirilo dejstvo, da se bodo slovenski zdravniki ponašali z nazivi, ki jih v sosednji državi nimajo,

Izak Rozina

ker pač nimajo morja. Minister Pleteniti je takoj odgovoril, da je bil Trst od nekdaj tudi avstrijsko in slovensko mesto. "V skupnem dogovoru vseh treh držav bomo rešili vprašanje Trsta, s tem pa se bo odprla tudi možnost, da vaši zdravniki pridobijo naziv admiral", je poudaril Pleteniti.

Novinar Naše obrambe je pripomnil, da se kaj lahko zgodi, da bodo imele slovenske bolnišnice več admiralov kot vsa slovenska mornarica. "Res je", je odgovoril minister Pleteniti. "Vaši vojski kar povejte, da so si sami krivi za ponižanje, ki ga zdaj doživljajo. Če bi me pred nekaj leti podprli pri načrtu, da z majčkenim državnim udarom uredim razmere, bi bili pač danes v povsem drugačni vlogi."

Najbrž ni naključje, da smo na tiskovni konferenci videli tudi gospoda Kolačka, predsednika sindikata vzgoje in izobraževanja. V nevezanem pogovoru po konferenci nam je gospod Kolaček zaupal, da podobno kot gospod Pleteniti razmišljajo tudi šolniki. Gospod Kolaček sicer ni kazal prevelikega zanimanja za uvedbo nekakšnih novih nazivov, veliko bolj pa ga je pritegnila uvodna razprava o odpravi motenj pri delovanju sistema. Tudi šolski sistem bi mnogo bolje deloval, če bi se nekako otrsli dijakov in študentov. "Samo predstavljajte si, kako lepo bi lahko delali na naših šolah in fakultetah, če bi se lahko posvetili svojemu delu in se nam ne bi bilo treba ves čas ubadati z dijaki", je dejal gospod Kolaček.

Po novinarski konferenci so si udeleženci ogledali znani jugoslovanski film "Čuvaj plaže pozimi".

Izak Rozina

Nova hierarhična lestvica strokovnih nazivov

Helium proti neplodnosti

Vse kaže, da imajo snežni škorenjci HELIUM nove, doslej neznane lastnosti.

Kot naši bralci zanesljivo vedo, je Žirovska Alpina pred dvema letoma z modelom snežnih škorenjcev HELIUM dosegla neverjeten prodajni uspeh. Novi škorenjci so za polovico lažji od vseh drugih dosedanjih podobnih izdelkov. Penast vložek namreč ni napolnjen z zrakom, pač pa z mnogo lažim helijem. Smučar ali smučarka, ki po napornem vijuganju po snežnih strminah sezuje težke oklepnike, v novih, super lahkih škorenjcih dobesedno zaplava. Tako ni presenečenje, da je Alpinin izdelek v nekaj mesecih dobesedno pometel z vso konkurenco. Medtem ko avstrijski Koflach odpušča delavce in je šla italijanska Nordica v stečaj, je v Alpini položaj povsem drugačen. Takoj, ko so nabavili nove stroje za polnjenje s helijem, so proizvodnjo razširili tudi v Trzič, kjer je Alpina odkupila proizvodno dvorano tovarne Peko.

Letos v marcu je Alpina opravila tržno raziskavo med kupci, ki so njihove izdelke kupili v lanskem letu. Anketa je pokazala veliko zadovoljstvo s škorenjci HELIUM. Kot je napisala ena od navdušenih smučark:

“Ko se po napornem smučanju preobujem v škorenjce HELIUM, mi noge dobesedno poletijo v nebo!” Najbolj nepričakovan izsledek Alpinine tržne raziskave pa je presenetljiv vpliv na zanositev. Med ženskami, ki so lani ali predlanskim kupile škorenjce HELIUM, jih je kar 93% pred kratkim rodilo!

Čemu lahko pripišemo izjemen spodbuden vpliv škorenjcev HELIUM na zanositev? Preveč preprosto bi bilo sklepanje, da gre le za poseben položaj nog v tej revolucionarni novi obutvi. Neimenovani strokovnjak iz Inštituta za ovulacijo in fertilizacijo v Postojni je povedal, da gre morda za pospešeno ionsko izmenjavo pod vplivom žlahtnega plina helija in potrdil, da že pripravljajo raziskovalni projekt.

Društvo za večjo rodnost Slovencev je na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije naslovilo vlogo, naj ženski model škorenjcev HELIUM uvrstijo na pozitivno listo. Na ZZZS vlogo skrbno preučujejo. Kot so nam povedali: “Odločitev ni lahka. Ne gre le za nove finančne obveznosti, pač pa tudi za občutljivo družbeno in etično vprašanje. Postavlja se nam vprašanje, ali naj Zavod odobri nabavo škorenjcev HELIUM tudi samskim, torej ne-

Snežni škorenjci HELIUM

poročenim ženskam.”

Prav nič ne bomo presenečeni, če se bomo tudi o tem izrekli na referendumu. ■

Izak Rozina

Preimenovanje IVZ v IVŽ

Iz dobro obveščenih krogov blizu Ministrstva za zdravje se je zvedelo, da se bo s 1. aprilom 2004 Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije preimenoval v Inštitut za varovanje življenja, IVŽ.

Glede na to, da je direktor Inštituta strokovnjak za samomore, je nova usmeritev IVŽ RS jasna. ■

Roman Kropko

Delo na daljavo

si bodo, zahvaljujoč napredku znanosti in tehnike, kmalu lahko brez (potencialne) škode za bolnike in varovance kmalu privoščili tudi družinski zdravniki in ostali specialisti (internisti, diabetologi, geriatri). Pomemben korak pri uresničevanju najnovejšega trenda dela na daljavo predstavlja "stranišče tretjega tisočletja", ki ga razvijajo strokovnjaki, specializirani za WC-tehniko pri ameriškem računalniškem gigantu Microsoft. Upoštevač dejstvo, da prebivalci nove celine relativno precej časa prebijejo v toaletnih prostorih (več kot Japonci, Nemci in Skandinavci), je zamisel o zdravstvenem pregledu na WC-ju povsem uresničljiva in upravičena. Zdravju in počutju prijazna straniščna školjka prihodnosti naj bi s pomočjo posebnih high tech senzorjev in tehničnih naprav predstavljala pravi mini laboratorij, ki bo uporabniku lahko vsako jutro zmeril pulz, telesno temperaturo in krvni pritisk, pa tudi indeks telesne mase. Obenem pa v urinu določil tudi morebitni sladkor, bakterije in razkrojke nedovoljenih poživil, za piko na i pa še preveril obstoj morebitne nosečnosti (graviditetski test). V blatu bo določal kri, neprebavljene ostanke hrane, strupe, patogene bakterije, parazite ipd. Preko high tech WC školjke bo lahko zdravnik zaznal tudi pre-

WC prihodnosti

bavne motnje uporabnika (driska, zaprtje, zapeka). S podobnim projektom, ki naj bi služil predvsem preprečevanju in zgodnjemu ugotavljanju motenj, bolezní in poškodb, se ukvarjajo futuristični znanstveniki tudi v Veliki Britaniji. Novi visokospecializirani, računalniško krmiljeni high tech WC naj bi spodbudno deloval tudi na večno prazno zdravstveno blagajno, saj bo znatno zreduciral število kontrolnih in screeningu namenjenih pregledov. Elektronska WC školjka

na daljavo torej obstajajo.

Da jih bo mogoče v bližnji prihodnosti tudi uresničiti, priča podatek, da bo po napovedih britanskih strokovnjakov opisane high-tech mini diagnostične laboratorije mogoče za 7000 evrov namestiti v lastne toaletne prostore že čez tri, najkasneje štiri leta. ■

VIR: CNN

Privedila in prevedla: Nina Mazi

Na Infekcijski kliniki imajo končno najvarnejšo sobo s podtlakom na svetu.

Na novinarski konferenci na ljubljanski Infekcijski kliniki so danes predstavili najvarnejšo sobo s podtlakom na svetu, kjer se bodo lahko zdravili bolniki z najbolj na-lezljivimi boleznimi iz Slovenije, Evrope in zamejstva. S strokovnjaki ljubljanskega Li-

tostroja so zasnovali posebno zračno turbino, ki bo v prostoru ves čas zagotavljala **tlak vsaj 150 kPa**. Na ta način bo ob doseženem podtlaku od znotraj praktično nemogoče odpreti vrata in bolnik ne bo mogel pobegniti iz sobe. Ob poskusnem zagonu se je pripetila celo manjša nesreča, ko je delegacijo Ministrstva

za zdravje ob vzpostavitvi podtlaka posrkalo v sobo in so jih rešili šele po uri in pol.

Velja omeniti, da so na drugi strani turbine zgradili prvi vetrovni kanal, ki ga bodo za treninge s pridom uporabili slovenski smučarski skakalci in smukači. ■

Roman Kropka

Kip Andreja Trampuža

Odbor za zaščito lika in dela dr. Andreja Trampuža sporoča, da je s 1. aprilom odprt natečaj za idejno zasnovo kipa dr. Andreja Trampuža, ki bi ga v slavo in čast liku in delu dr. Andreja Trampuža postavili na za sedaj še neizbrani lokaciji.

Vsi, ki imajo kiparsko žilico, naj pošljejo svoje prispevke na naslov Odbora do 1. aprila 2005. Edini pogoj je, da umetnina na zvest in nepretenciozen način odraža kritičnost do razmer v slovenskem zdravstvu in obenem skrb za bolnika, ter da meri vsaj tri metre v višino.

Roman Kropko

Idejni osnutek, ki je prispel še pred javnim razpisom.

Napoved zdravniškega koncerta

V petek, 1. aprila
bo v ljubljanski šentflorjanski cerkvi
koncert godalnega zdravniškega orkestra *Za medicó*,
ki bo predstavil slovensko praižvedbo v naši glasbeni
zavesti doslej zamolčanega Rabelaisovega dela,
Concertino za flatus in godalni orkester v B-duru št 12.

Tokrat se bo poslušalcem predstavil zdravnik, g. Zlatko Žila, dr. med. med., med., specialist družinske medicine iz okolice Ljubljane, ki se že 20 let ljubiteljsko ukvarja z zvočnim obvladovanjem črevesnih zvokov. Sam pravi, da že dolga leta trpi za laktozno intoleranco, vendar mu je muziciranje pomagalo pri pozitivnem sprejemanju svoje bolezni. Pred publiko še ni nastopil, meni pa, da bo liter

alpskega mleka s 3,2 odstotka maščobe zadoščal za 23-minutni nastop.

Iz koncertnega lista pa povzemamo: ◆

“... Rabelais je poleg literarnega zmogetal talent in našel čas tudi za glasbeno ustvarjanje. Ravno v *Concertinu za flatus* in godalni orkester v B duru št. 12 pride do izraza vsa njegova strast in

ljubezen do primarnih zvokov, ki so tako neznčilni za baročno glasbeno izročilo. Nežnim zvokom godal se kontrapunktualno zoperstavi prikrito nebrzdani, a vseeno baročno izpiljeno kultivirani flatus in ustvari se izjemen, skorajda nadčasoven zvočni vtis. Partitura je zahtevna in od solista zahteva izjemno glasovno kapaciteto in obseg kar treh oktav.”

Mr. Pan Rokoko

NE ČUJEM DOBRO!

S prihodom znanega odvetnika dr. File Filatova v Haag je sojenje nekdanjemu srbskemu predsedniku Slobodanu Miloševiću zadobilo povsem drugačno podobo.

Novi zagovornik gospoda Miloševića dr. File Filatov je že na prvi obravnavi poudaril, da moramo iskati globlji in resnični vzrok za ravnanje nekdanjega srbskega voditelja. Pri tem je posebej navedel doslej povsem spregledane zdravstvene težave gospoda Miloševića.

Dr. Filatov je poudaril, da je nacionalno besnilo v Srbiji sprožil znani Miloševićev stavek: "NE ČUJEM DOBRO". Po zagovoru dr. Filatova je slab sluh gospoda Miloševića odločilni dejavnik, ki je sprožil nacionalno nestrpnost z znanimi usodnimi političnimi posledicami. Mar naj bolnik sedaj odgovarja za posledice malomarnosti zdravnikov?

V dve uri trajajočem zagovoru je dr. Filatov predstavil preteklost zdravstvenih težav Slobodana Miloševića. V juliju leta 1964 je bil Slobodan Milošević član Prve udarne zvezne mladinske delovne brigade, ki je gradila Cesto bratstva in enotnosti. Delal je v skupini minerjev, ki pa niso imeli ustreznih zaščitnih sredstev. Tedaj je ob eksploziji prišlo do predtrta bobniča na desnem ušesu. Milošević je takoj iskal zdravniško pomoč, vendar so ga na hitro odpravili in poslali nazaj na delo. Naslednji dan, 21. julija 1964, mu je počil še bobnič na levem ušesu. Po besedah dr. Filatova moramo za nesrečo in vse njene dolgoročne posledice kriviti Slovenca Dušana Kebra, ki je bil kot študent medicine zadolžen za zdravstveno stanje brigadirjev.

Dr. Filatov je zahteval, da v Haag pripeljejo nove obtožence. Poleg že omenjenega dr. Dušana Kebra naj kot obtoženca pripeljejo tudi znana beograjska otorinolaringologa prof. dr. Ušetića in doc. dr. Bubnjića. Obtožena sta bila osebna zdravnik Slobodana Miloševića in sta po besedah dr. Filatova kriva malomarnega zdravljenja s posebno hudimi političnimi posledicami.

Sodniki Mednarodnega sodišča za vojne zločine v Haagu so z zanimanjem sledili zagovoru dr. Filatova. Beograjski odvetnik je predstavil tudi obširno slikovno gradivo, kjer lahko na vseh fotografijah vidimo Slobodana Miloševića v prvi vrsti, kar je očitna posledica njegovega slabega sluha.

Z zaslišanjem novih so-obtožencev se bo sojenje v Haagu nadaljevalo v juniju.

Izak Rozina

Dr. Dušan Keber kot zdravnik Prve udarne zvezne delovne brigade

Ugriz trojanskega konja

Gospa Elizabeta Bobnar, nova tiskovna predstavnica DARSa, je na današnji tiskovni konferenci pojasnila okoliščine zdaj že široko znane afere ob ugrizu trojanskega konja.

V bližini znane gostilne Konjšek na Trojanah je prišlo do nesreče, ki utegne močno zavreti uresničevanje avtocestnega programa. Nesreča se je pripetila na odseku, ki ga gradi italijansko podjetje Gradetti. Delovodja, inženir Massimo Potente, je že dlje časa dvoril Jožici, mladi hišni pomočnici z bližnje Konjškove kmetije. Ko ji je zvečer sledil v hlev, se je nenadoma pred njim pojavil "un grandissimo cavallo". Gospod Potente je obstal kot zadet. Žival ga je napadla in mu zagrizla v njegovo moškost, nato pa izginila v bližnjem gozdu.

Kraj dogodka – Trojanane – in velikost živali ne puščata nobenega dvoma: gre za trojanskega konja. Trojanski konj torej ni legenda, Trojanski konj živi!

Ob dogodku je nemudoma posredoval Dr. Christiano Morale, ki je pri podjetju Gradetti zadolžen za personalne zadeve. Na njegovo zahtevo so ranjenca s helikopterjem prepeljali na Urološki oddelek tržaške bolnišnice Cattinara. Zdravniški konzilij, ki ga vodi profesor primarij dr. Salvatore Cavalli, je danes zjutraj sporočil, da inženir Massimo Potente po zapleteni operaciji dobro okreva, vendar za zdaj ni mogoče napovedati, ali bo nesreča minila brez trajnih posledic.

Ker gre za prvi primer ugriza Trojanskega konja, so že pripravili članek za revijo Minerva Medica, italijansko ministrstvo za znanost pa jim je za nadaljnje raziskave odobrilo izredna sredstva.

Zgodbo je v javnost prinesel tržaški Il Piccolo. Časnik se ob tem sprašuje, kakšne zveri se še skrivajo v gozdovih Balkana. "Zastavlja se nam vprašanje, ali je prav, da so življenja naših delavcev v nevarnosti? Je res vredno, da se naša podjetja potegujejo za posel v tujih, divjih deželah? Je pametno, da bomo čez en mesec ob razširitvi Evropske unije na nove članice z naše meje umaknili karabinjerje, zver pa se nam lahko znajde tudi sredi Trsta? Odgovor na vsa ta vprašanja je odločen NE. Premislimo, dragi sodržavljani, kakšno deželo naj bi sprejeli v civilizirano Evropo!"

Po besedah gospe Elizabete Bobnar so ob prvi novici o nesreči na upravi DARSa celo preverjali varianto, da opustijo traso avtoceste preko Trojan in cesto speljejo skozi Tuhinjsko dolino. Po temeljiti analizi so se odločili, da ohranijo sedanjí potek trase. Nedvomno pa bo potrebno ob avtocesti in še posebej ob počivališčih zgraditi dodatne zaščitne ograje, ki bodo preprečile, da bi zveri ogrožale turiste.

Po zaključku novinarske konference smo se odpeljali na kraj dogodka, torej na Trojanane. Gospa Konjšek, lastnica gostilne, nam je povedala, da so v teh krajih že od nekdaj pripovedovali zgodbe o velikih, divjih konjih. O tem priča ime vasi, pa tudi ime gostilne Konjšek ni naključno. Gospa Konjšek je še povedala, da bodo pred gostilno postavili velik kip Trojanskega konja, in da zaradi te zgodbe

pričakuje še večji turistični obisk.

Končno smo hoteli govoriti še z Jožico, torej z dekletom, ki je zaradi ljubezni italijanskega inženirja prišla na naslovnice domačih in tujih časopisov. Jožica je vsa vprašanja le sramežljivo gledala v tla. Tako nismo mogli preveriti govoric, da sta si Jožica in inženir Massimo Potente ogromnega konja le izmislila, da bi tako prikrila pravo resnico o ugrizu.

Agencija Fathers

S postavitvijo opozorilnega znaka se želi DARS zavarovati pred morebitnimi odškodninskimi zahtevki, je povedala Elizabeta Bobnar.

Pogovor z atomskim fizikom dr. Sottom del Sicco

Silvo Kojf

Dr. Sotto del Sicca je svetovno znan atomski fizik in raziskuje v znanem evropskem centru Sincrotrone Trieste.

Gospoda del Sicco smo ujeli na mednarodni konferenci ICAPLEPS 2004, na kateri so znanstveniki razpravljali o eni najbolj vročih tem sodobne znanosti – o vodi s spominom (bralci si lahko več o tem ogledajo tudi na spletni strani www.new.scientist.com/news). Področje je izjemno pomembno tudi za homeopatijo, kjer trdijo, da zdravilni učinek dosežejo z več desetkratnim redčenjem vode. Dr. del Sicca je dal razmišljanjem o vodi s spominom teoretske osnove.

Gospod del Sicca, ali nam lahko poveste v čem je srž vaše nove znanstvene paradigme, ki je temeljito pretresla raziskovalno srenjo?

Kje bo objavljen ta pogovor?

V SISI- Slovenskem interdisciplinarnem scientološkem informatorju.

Ah, da. Veste rumeni tisk dandanes piše raznovrstne neumnosti o vodi s spominom. Želim si, da bi moje misli dosegle nekoliko resnejši krog bralcev. Bralci vaše revije so gotovo seznanjeni s filozofom znanosti Kuhnom. Po Kuhnu ne gre za novo znanstveno paradigmo. S svojimi odkritji sem ostal znotraj stare paradigme, ki pa sem jo razširil oziroma sem ji dodal spoznanja, ki so ležala vsem pred očmi, a jih nihče ni videl.

Kako je to mogoče? Zdi se, da smo o vodi v zadnjih desetletjih odkrili vse, kar se odkriti da.

Najbolj preprostih reči običajno ne vidimo. Vsa velika odkritja so preprosta. Ko jih spoznaš, kajpak. Vodo smo doslej raziskovali s klasičnimi metodami analitske kemije ali fizike. Poznamo njeno molekularno strukturo, lahko jo stehamo, lahko določimo njeno stopnjo onesnaženosti, celo sledi najmanjših nečistoč v njej lahko najdemo in določimo. A vse to nam ne pove nič o informaciji, zapisani v vodi. Naj povem bolj preprosto: vzemite v roke Miltonovo knjigo Izgubljeni raj. Stehtajte jo, določite kemijske sestavine črnila, tip papirja in podobno, toda na tak način ne boste o sami pesnitvi izvedeli ničesar. S podobnim problemom sta se srečala tudi Watson in Crick leta 1954. Odkrila sta strukturo DNK z metodo difrakcije X žarkov, a s tem še nista izvedela nič o tem, kako je v DNK zapisano genetsko sporočilo.

Kaj ste torej odkrili vi?

Izpopolnil sem samo zamisli, ki sta jih v zelo uglednih revijah

objavila moja prijateljica dr. Louis Rey in dr. Jacques Benveniste. Benveniste je hotel homeopatiji dati znanstveno podlago. Slutil je, da ima voda spomin, a tega ni znal natančno pojasniti. Rey in Benveniste sta menila, da se informacija v vodi zadrži z načinom tvorbe vodikovih vezi. Njuna teorija je šibka zaradi tega, ker se vodikove vezi, recimo temu prestrukturirajo, ko vodo zamrzujemo. Meni se je posvetilo, ko sem se neke mesečne noči ponovno zazrl v formulo za vodo H₂O.

Spomin je skrit v formuli?

Formula mi je odprla oči. Okoli kisika sta dva vodika. Dva, dvojiški sistem. Razumete? V sodobnem računalništvu je vse zapisano v dvojiškem sistemu. Enke in ničle. Vendar v vodi zapis ni kodiran v naravi vodikovih vezi, temveč v sučnosti molekule. Čim imate dva vodikova atoma, se molekule lahko orientirajo levo ali desno sučno. Reciva temu D ali L, kar je enako kot 1 ali 0 v dvojiškem sistemu. Če se vam posreči molekule orientirati po želji, lahko v vodi ustvarite dvojiški zapis, podobno kot na trdem disku računalnika. Sučnost molekul se z zamrzovanjem vode ne spremeni. Prav tako se ne spremeni, ko vodo pretakamo. In v tem je srž mojih odkritij.

Kakšna pa je voda, ki jo denimo označimo kot aqua purificata?

V njej so levo in desno sučne molekule naključno razporejene. To je randomizirana voda. Če želite v vodo spraviti informacijo, morate

Programator vode: levo od računalnika je magnetni resonator, ovit okoli kozarca vode. Vodo programiramo s posebnim programom.

vodo najprej spraviti v koherentno stanje. Vse molekule morajo biti v levo ali desno sučnem stanju. Ko ste to dosegli, lahko pričnete v vodo zapisovati želeno sporočilo. To znajo homeopati empirično že desetletja. Samo teoretične podlage doslej niso imeli. Zdi se mi, da je prav v Sloveniji, v Celju, nek izumitelj prijavil aparat za nenavadno čiščenje vode. V principu je ta aparat zgolj koherenizator vode.

A kako se spomin v vodi, ta informacija, prenese na vodo v telesu?

V osnovi preprosto. Različno sučne molekule se med seboj lahko kemijsko pariyo. D se ujame z L in obratno. Princip je podoben kot pri komplementarnih verigah DNK. Ali drugače: če imate kalup, lahko napravite odlitek in obratno. Homeopatski pripravek ukrojite tako, da ima, v tem prenesenem jeziku, obliko kalupa. V telesu se napravi odlitek. Preprosto.

Zdravniki se s tako razlago najbrž ne bi strinjali.

Ne bi želel užaliti zdravnikov, a kaj vedo oni o kemiji? Kaj le vedo o zdravilih? Zdravila jim tabletirajo v farmacevtskih tovarnah, jim jih zapakirjo in odnesejo v lekarne. Zdravnik je samo preprost, neveden posrednik. Edino, kar ve o zdravilih, je popisan list papirja z imenom recept. Zdravnik zdravila niti ne vidi. V prenesenem pomenu je zdravnik le nekoliko slabši knjigovodja. Programiranje vode pa je zapletena znanost. Že če želite usposobiti računalniškega programerja pretečejo leta. Za homeopata je potrebno še več časa. Vodo je namreč izredno težko spraviti zgolj v koherentno stanje. Kje je potlej še programiranje! To je hkrati umetnost in znanost. Zdravniki se nanjo prav nič ne spoznajo. Najbrž bi se ob pojmu molekule duhovi samo nasmihali. A prav to napravimo s programiranjem vode. V vodi s spominom se

ohrani zapis o molekulah, čemur pravimo molekule duhovi.

Zakaj pa potem pijemo viski? Lahko bi pili samo vodo s spominom na viski!

Informacija o viskiju ni enako kot viski. Sploh pa namen homeopatije ni spravljati v telo strupe. Namen je reprogramiranje telesne vode, kar privede do spremembe informacij v telesu. To lahko pozdravi vsako bolezen. Na informacijski ravni je bolezen zgolj posredovanje napačnih informacij med celicami. Rakave celice se denimo delijo, ker v pre-nesenem pomenu seveda, "mislijo" da morajo rasti. Voda s spominom jim lahko prenese sporočilo, naj nehajo misliti. In problem je rešen. Voda s spominom omogoča diskurz na molekularni ravni.

Kaj pripravljate v prihodnosti?

S kolegom Benvenistejem sva napravila aparat za programiranje vode, kar močno skrajša čas, ki ga običajno potrebujejo homeopati za pripravo svojih razredčin. Sedaj je moč vodo spraviti v koherentno stanje sorazmerno preprosto-zgolj z računalnikom. Potrebujete samo ekvivalent magnetnega resonatorja, s katerim poljubno zasukate vodikova jedra. Vodo spravite v koherentno stanje. Nato lahko vanjo spravite poljuben niz informacij v dvojiškem zapisu (slika 1). To bo ocenilo homeopatske preparate in omogočilo njihovo standardizacijo. Pripravljamo pa tudi novo evropsko farmakopejo, ki bo vsebovala vodo z različnimi spomini in standardiziranimi molekulami duhov. Pripravili smo že spominsko vodo z duhovi protiteles proti virusu HIV. Izjemno se je obnesla tudi voda s spominom na acetilholin. Slišal sem, da je pri vas ekspert za to področje akademik prof. Mario Kordaš. Morda mu lahko pošljemo našo vodo. V naši poskusih na morskih prašičkih je pokazala izjemen vazodilatacijski učinek. ■

Pogovor z državnim sekretarjem za homeopatijo

Izak Rozina

Novinar revije SISI se je med sprejemom v čast profesorja dr. Sicce pogovarjal z državnim sekretarjem za homeopatijo dr. Zdravkom Vodopivcem. Objavljamo najzanimivejše dele pogovora.

Gospod državni sekretar, v vladi in v Državnem zboru vas poznajo kot izjemno delovnega in zagnanega, skoraj fanatičnega zagovornika uvajanja homeopatije v vse pore naše družbe.

Res je. Že po treh dneh od mojega imenovanja smo v Državni zbor vložili Zakon o homeopatiji. Ta zakon končno celovito ureja področje, ki je bilo doslej povsem neurejeno. Saj veste: o homeopa-

tiji in predvsem proti njej je v preteklih letih lahko pisal in govoril vsakdo, ki je imel pet minut časa.

Ne zamerite, če vas v imenu naših bralcev zaprosim, da na kratko opišete, kako deluje homeopatija in pri katerih boleznih so uspehi homeopatije najbolj očitni?

Kaj bi zameril, saj sem tudi sam hodil v šole, kjer homeopatije

Nov izdelek bo uspešno promoviral Slovenijo v svetu

niso niti omenjali. Torej, da se enako zdravi z enakim, to razume vsakdo. Če k temu dodamo dokazane spominske sposobnosti vode, potem postane jasno, da lahko z redčenjem postopno odstranimo vse negativne učinke raztopine, ohranimo pa dobre, zdravilne lastnosti. To smo dokazali v več mednarodnih raziskavah.

Da, vprašali ste po konkretnih boleznih. Poglejva samo dve, v zahodnem svetu močno razširjeni – debelost in alkoholizem. Prekomerno debeli namesto Coca-Cole pijejo vodo s spominom na Coca-Colo. Uspeh je neverjeten! Prav tako je pri alkoholizmu: namesto piva voda s spominom na pivo, namesto vina voda s spominom na Laški rizling.

Na katere ovire ste naleteli pri svojem delu?

Ovire se, kot po pravilu, pojavijo tam, kjer jih najmanj pričakuješ. Pri pripravi recepture in pri patentiranju homeopatskih pripravkov žganih pijač nismo imeli težav. Na veliko oviro pa smo naleteli pri

redčenju vina. Ta postopek so namreč naši vinarji že poprej patentirali. Z Združenjem slovenskih vinarjev se dogovarjamo za odškodnino, da nam bodo dovolili uporabiti patent redčenja vina.

Zakaj tudi na vaših homeopatskih pripravkih piše opozorilo Ministra za zdravje, da alkohol škoduje zdravju? Saj vendar ne gre za alkoholne pripravke!

Res je, da je alkohol toliko razredčen, da ga za kemično analizo praktično ni več. Toda ne pozabite: pri homeopatiji ne govorimo o kemični sestavi, ampak o spominu. In če vzamemo kot kriterij spomin, potem je voda s spominom na viski seveda alkoholna pijača.

Za konec pa nam, prosim, zaupajte: kako se razumete z gospodom ministrom?

S katerim ministrom? Upam, da ne mislite na zdravstvenega ministra. Homeopatija ni in ne more biti del toge somatske medicine! Homeopatija je enako kot z medicino povezana z okoljem, kajti čista voda je bistvena za našo znanost. Povedati moram, da z Ministrstvom za okolje in prostor zgledno sodelujemo, in da že pripravljamo skupen dogovor o racionalni izrabi vodnega bogastva. Bilo bi hudo narobe, če bi zaradi vse večje uporabe vode za homeopatske pripravke zmanjkalo vode za hidroelektrarne – in tudi obratno, seveda. Z ministrstvom za znanost pripravljamo tehnološki park, kjer bodo znanstveniki preučevali nova področja uporabe homeopatije. Seveda homeopatski tehnološki park ni sam sebi namen, pač pa služi gospodarskemu napredku – in tu sva pri vse uspešnejšem sodelovanju s kmetijskim ministrom in z gospodarsko ministrico. Homeopatski pripravek Ballaniti's je prodajna uspešnica na Škotskem in v drugih deželah, kjer mnogi trpijo zaradi alkoholizma. Voda s spominom na viski! Naj vam zaupam: še večji uspeh pa bo voda s spominom na vodko! Predstavljajte si: iz Rusije bomo uvozili eno steklenico vodke in iz nje napravili 120.000 steklenic homeopatskega zdravila. In zdaj to pomnožite s 36 milijoni ruskih alkoholikov. Če vam rečem prav na kratko: Slovenijo čaka nesluten gospodarski napredek. Če danes Finsko poznamo po prenosnih telefonih, bo svet jutri Slovenijo poznal po homeopatskih zdravilih.

Na vaše vprašanje o sodelovanju z ministrom torej odgovarjam: mesto državnega sekretarja je le prvi korak. Homeopatiji mora biti dodeljeno vsaj samostojno ministrstvo, če že ne vodenje vlade.

Vaše ideje pa res segajo do zvezd!

Vidite, tole ste mi pa vzeli z jezika. Bodiva skromna: ne do zvezd, do planetov pa vsekakor. Saj ste slišali, da so Američani na Marsu odkrili vodo. Mi bomo to vodo raziskali, pregledali bomo njen spomin. Povem vam, da lahko z raziskovanjem spomina Marsove vode ugotovimo, kakšna živa bitja so nekoč prebivala na rdečem planetu.

Najin pogovor je v tem trenutku prekinil telefonski klic iz Združenih držav Amerike. Prav ste uganili: na drugi strani žice je bil direktor ameriške vesoljske agencije NASA. ■

Pobuda za ustanovitev varuha zdravnikovih pravic

Zmago Turk

Podpisani prim. doc. dr. Zmago Turk, dr. med., svetnik, dajem "POBUDO" Zdravniški zbornici Slovenije in Slovenskemu zdravniškemu društvu, katere častni član sem, predlog za vložitev postopka za ustanovitev VARUHA ZDRAVNIKOVIH PRAVIC.

O b r a z l o ž i t e v :

Glede na sodoben trend slovenske demokracije, se varuhi različnih poklicev, struktur, cehev in lobijev ustanavljajo kot "gobe po dežju". Problemi v zdravstvu so iz dneva v dan večji, bodo pa še težji in na zdravnikova ramena se bo zgrnila kompletna reforma slovenskega zdravstva. Iz tega razloga nujno potrebujemo varuha zdravnikovih pravic. Doslej je bil varuh zdravnikovih pravic ugled in poštenost poklica, kar pa se v zadnjih letih degradira. Za ustanovitev vidim sledeče razloge:

1. Aktualna slovenska politika se ne ozira na predloge sindikata FIDES, še manj pa na predloge Zdravniške zbornice in Slovenskega zdravniškega društva. Vsi predlogi slovenskega zdravništva v zadnjih letih so izzveneli v prazno in utemeljitve zdravniških stališč so bile grobo diskvalificirane.

2. Slovenski zdravnik je pod stalnim pritiskom dajanja podkupnin. Glede na sodobna stališča ter prezentacije medijev je večina slovenskih zdravnikov podkupljiva, kar dokazujejo tudi razne ankete, ki jih naroča aktualna politika. Bolniki pa še kar naprej nosijo zdravnikom podkupnine, predvsem v obliki jajc, klobas, kave in alkohola. Iz tega razloga so zdravniki pod stalno preizkušnjo, ali ne stoji pred vrati za kupninodajalcem tudi represivni organ in ali ne gre za podtikanje. Nošenje alkohola predstavlja veliko nevarnost za nastanek alkoholizma med zdravniki, nošenje klobas nevarnost za nastanek srčnih bolezni, nošenje čokolade pa nastanek diabetesa, tudi nošenje rož predstavlja veliko nevarnost nastanka alergije.

Posebno težavo in nevarnost za zdravnike predstavljajo kuverte. Plave so neugledne in imajo navadno posušeno lepilo, tako da obstaja velika nevarnost, da se vsebina ob predaji razsipa po tleh in se tako ugotovi "corpus delicti", ki je predvsem nevaren za pismodajalca.

Bele kuverte bi se lahko izgubile v žepih medicinskih halj in prišle v roke delavk v pralnici, ki bi bile obdolžene jemanja podkupnine.

Največja nevarnost pa je beli prah, ki lahko vsebuje klice Antraksa in drugih nevarnih snovi namenjenih zdravnikom.

Posebej pa zdravniki odsvetujemo in se odrekamo vsakršni fizični pomoči bolnikov, ki se pogosto ponujajo za zidanje, pleskanje, kopanje in podobna opravila, saj so ta dela nemerljiva.

3. Od zdravnikov se zahteva sprejemanje vsakega delovnega časa, ki si ga izmislijo na političnem nivoju. Ko se trgovke, šoferji in drugi pomembni poklici borijo proti sobotnemu in nedeljskemu delu, se samoumevno od zdravnikov zahteva, da so 35 ur neprenehoma na delovnem mestu, polno zbrani, strokovno sposobni, predvsem pa vljudni do svojih bolnikov. Razen tega lahko povzročajo nočna služba razpad in motnje v zakonskem življenju zdravnikov, saj odsotnost

od doma predstavlja rizičnost partnerja, nočne službe pa skušnjava za tistega, ki je 35 ur v službi.

4. V slučaju kakršnegakoli prekrška zdravnika je le-ta že prvi dan napisan s polnim imenom in priimkom in prezentiran v javne medije, preden mu je dokazana kakršnakoli krivda. Vsi razni tatovi, ubijalci in pedofili pa so še naprej zapisani kot kratice, vse dokler niso javno obsojeni.

5. Zaradi slabe organizacije zdravstvenega sistema in nastajajočih čakalnih dob so zdravniki vsak dan pod napadi nezadovoljnih čakajočih bolnikov, ki jim pogosto grozijo, ne le s kletvicami, temveč tudi z orožjem. Zato bo potrebno razmisliti o varnostnikih pred ordinacijo.

6. Pogoji na delovnih mestih zdravnikov so iz dneva v dan bolj neprimerni in tvegane za nastanek zdravnikove napake je iz dneva v dan večji. Le-te bomo težko definirali kot zmote in pomote in bo potrebno že vnaprej, poleg odvetnika, imenovanega od bolnika, pred operacijsko dvorano postaviti tudi zdravniškega varuha.

7. Predpisi zdravstvene zavarovalnice iz dneva v dan bolj omejujejo pristojnosti posameznih zdravnikov, kar povzroča nerazumevanje bolnikov in uporabnikov zdravstvenega varstva, misleč, da gre za zdravniške kaprice. Potrebni bodo posebni seminarji, vsaj enkrat na teden za analizo novih predpisov ministrstva ali zavarovalnice za poslovanje v tekočem tednu.

Iz vsega gornjega je jasno razvidno, da slovenska demokracija potrebuje tudi varuha zdravnikovih pravic. Od njega pričakujem, da bo zdravnika zaščitil pred agresivnimi bolniki, ki ponujajo podkupnine in si ne dajo dopovedati, da je to prepovedano. Zaščititi zdravnika pred moderno demokracijo, ki postaja anarhija. Predvsem pa pričakujem, da bo varuh zdravnikovih pravic zaščitil zdravnika – delojemalca pred sodobnimi reformami zdravstvenega sistema in prenašanja nezadovoljstva in neuspehov na zdravnikova ramena.

Posebej dajem v razmislek vodstvu zdravniških organizacij, da razmisli o morebitnem referendumu, saj so le-ti skoraj tedensko programirani. Referendum naj postavi vprašanje, ali potrebujemo na Slovenskem zdravnika ali ne.

Vljudno prosim cenjene voditelje Zdravniške zbornice in Zdravniškega društva, da nemudoma sprožijo postopek za ustanovitev varuha zdravnikovih pravic.

V upanju, da bodo moji predlogi in argumenti, ki so vsakodnevno evidentni in predstavljajo urgenco, naleteli na plodna tla,

S kolegalnimi pozdravi!

*Bivši zdravnik; sedanji doktor medicine,
Doktor znanosti, primarius in docent, predvsem pa svetnik
Zmago Turk*

Piranhe v Piranskem zalivu

Izak Rozina

Pod pokroviteljstvom programa URSUS, s katerim Evropska unija podpira regionalne projekte za zaščito in revitalizacijo ogroženih avtohtonih živalskih in rastlinskih vrst, so v Biološkem središču Piran uspešno zaključili prvo fazo projekta za ponovno naselitev piranh. Malokdo danes ve, da so bile do osemnajstega stoletja piranhe pogoste prebivalke v naših vodah. Ribe z značilno rdečo barvo in kot britev ostrimi zobmi so tedaj imenovali "turška pijavka". Zakaj turška pijavka? V Valvazorjevi Slavi Vojvodine Kranjske lahko preberemo, da so jih mnogi graščaki naseljevali v vodnih jarkih, ki so obdajali utrjene gradove. Od Turka, ki je padel v jarek, so že po nekaj minutah ostale le kosti. Kadar ni bilo turških vpadov, so graščaki hranili turške pijavke s svinjsko drobovino. Valvazor piše tudi o prehranbenem in zdravstvenem pomenu turške pijavke. Za gospodične iz premožnejših družin je bila turška pijavka na žaru zanesljiv način, da se obvaruje slabokrvnosti.

Ko so turški vpadi ponehali, so graščaki vse manj skrbeli za čisto vodo v jarkih okrog gradov in za redno hranjenje turških pijavk. Zадnji opis turške pijavke v naših vodah je iz leta 1793. Napoleonova vojska nam je z Ilirskimi provincami prinesla nova obzorja, nove navade, nove bolezni (tu seveda mislimo tudi na francosko bolezen), v pozabo pa je potisnila stare navade.

Prav nenavadno srečno naključje je, da je turško pijavko rešil pred popolnim izumrtjem piranski pomorščak **Jožef Manavetz**, po domače **Manavčev Joža**. Ta pogumni mož je dvakrat odplul v Južno Ameriko. Prvič se je z ladjo Sv. Lucija podal do brazilske obale leta 1713. Ko se je dve leti kasneje vrnil, je navduševal rojake za novo plovo, s katero naj bi raziskali dotlej povsem neznano notranjost daljne dežele. Pripovedoval je o velikanski reki, ki je ob izlivu v morje tako široka, da ji ne vidiš z enega brega na drugega. Njegovo pripoved je slišal drugi Jožef, hlapec grofov Auerspergov, in se hitro odločil, da se s Turjaka poda v neznane, divje kraje. S kapitanom Manavtzom sta napravila prav zviti načrt za preživetje v divjini in Turjaški Jožef je v ta namen s seboj vzel nenavadno popotnico – sod z mladnicami turških pijavk. Zgradili so novo ladjo.

Ladja Piran s petnajstimi pogumnimi možmi je leta 1717 zaplula v reko, ki ji danes pravimo Amazonka. Po mesecu dni plovbe proti toku so se zasidrali in si zgradili utrdbo. Po stari kranjski navadi so okrog utrdbe skopali jarek, vanj pa spustili turške pijavke. To je bilo na kraju, ki se danes po našem rojaku imenuje **Manaus**. Turške pijavke

so bile v zaprtem jarku prav kratek čas: ob prvem velikem deževju je voda v reki tako narastla, da je poplavlila vso okolico utrdbe, ribe pa so si našle pot v divjino. **Po ladji, s katero so prišle v Amazonijo, so jih domačini poimenovali "piranhe".**

V prvi fazi revitalizacije piranh so znanstveniki Biološkega središča v Piranu postavili gojišče za piranhe v stranskem rokavu reke Rižane. V dveh letih so iz prvotnega števila 300 mladice vzgojili nekaj tisoč rib, ki so se odlično prilagodile na nove razmere.

Kljub skrbnemu nadzoru se je pred mesecem dni pripetila nezgoda, ki utegne močno vplivati na turizem na tem delu Jadrana in tudi na odnose z Republiko Hrvaško. Ob pomladnem deževju je Rižana na-rastla, podrla zaščitni nasip in odnesla nekaj rib v Piranski zaliv. Nezgoda bi ostala neopažena, če si ne bi prejšnji teden dva vročekrvna nemška turista privoščila kopanje v morju. Med plavanjem so ju napadle male, vendar hudo napadalne ribe in enemu zagrizle v stegno, drugemu v zatilje. Za zgodnjo pomlad nenavadna osvežitve bi se kaj lahko tragično končala, rešilo ju je naključje. Policisti Slovenske obalne straže so na srečo prav tedaj preskušali čoln, ki je pravkar prišel s popravila in so med vožnjo zagledali obupana in že onemogla plavalca. Takoj so ju prepeljali v Splošno bolnišnico Izola, kjer sta ostala na zdravljenju.

Po tednu negotovosti je danes jasno: nemška turista so napadle piranhe. Novica je hitro prišla na naslovnice časopisov. Prvi pojav piranh v Evropi je sprožil veliko zanimanje, pa tudi paniko med turisti. Nemška turistična agencija Neckermann je že odpovedala vsa letošnja letovanja na Jadranu. Zadeva je sprožila nenavaden diplomatski spor med Slovenijo in Hrvaško. Slovenski zunanji minister je takoj izjavil, da so se piranhe pojavile v delu zaliva, ki pripada Republikli Hrvaški. Hrvaški zunanji minister se je odzval z izjavo, da si Slovenija lasti celotni Piranski zaliv in da v hrvaškem morju ni piranh. Da gre izključno za slovenske ribe in slovenski problem, dokazuje tudi ime "**piranhe**".

Še zadnja novica: z diplomatsko noto Republika Hrvaška ponuja Sloveniji celotni piranski zaliv, s piranhami vred. Na slovenskem zunanjem ministrstvu hrvaško ponudbo še preučujejo. Neuradno smo izvedeli, da je Slovenija pripravljena sprejeti hrvaško pobudo, če bo Hrvaška za našo velikodušnost pripravljena plačati odškodnino. O višini odškodnine naj bi odločila mednarodna arbitraža.

Nove smernice managementa v slovenskem zdravstvu

Predstavitveni seminar z učno delavnico za vodstvene delavce v javnozdravstvenih zavodih

09.00 - 09.10	Pozdravni nagovor
09.10 - 10.00	Debela knjiga - kje so meje, pregrade?
10.00 - 10.30	Lizing v zdravstvu
10.30 - 11.00	<i>Odmor za kavo</i>
11.00 - 11.30	Financiranje zdravstva s pomočjo finančnih piramid
11.30 - 12.00	Posojanje denarja v zdravstvu
12.30 - 13.00	Obrestovanje posojil v zdravstvu
13.00 - 14.00	<i>Kosilo</i>
14.00 - 15.00	Delavnica 1: Izterjava dolgov v zdravstvenih zavodih
14.40 - 15.20	Delavnica 2: Kako se lotiti Fidesa in njegovih predstavnikov
15.20 - 16.00	Delavnica 3: Kako zatreti štrajk v zdravstvenem zavodu
16.00 - 16.30	<i>Odmor za kavo</i>
16.30 - 17.30	Preverjanje znanja
17.30 - 19.30	<i>Prosto za sprehod</i>
19.30 - 23.00	Večerja s svečano podelitvijo diplom

Organizatorji:

- ◆ Ministrstvo za zdravje RS
- ◆ Ministrstvo za notranje zadeve RS
- ◆ KPD Dob (vabljeni predavatelji in demonstratorji v delavnicah)
- ◆ Detektivska zbornica RS

Podrobnejše informacije: Mr. Ranko Okop, dr. med., 5. dan, inštruktor specialnih enot

Opomba: Ker ponovno nismo povabili k sodelovanju Zdravniške zbornice Slovenije, potekajo pogajanja za dodelitev kreditnih točk v debelih povojih.

Z veseljem sporočamo, da je Detektivska zbornica seminarju dodelila 1829 kreditnih točk.

USTANOVNI SESTANEK MEDNARODNEGA ZDRUŽENJA COKLA

Izak Rozina

V novozgrajenem znanstvenem središču v Dolenji vasi pri Ribnici je bil ustanovni sestanek mednarodnega združenja COKLA.

Sestanek je organiziral in vodil prof. dr. David B. Aquator, ki je bil zadnji dan tudi soglasno izvoljen za prvega predsednika novega mednarodnega združenja.

Bralca morda preseneča ime novega združenja. Kot nam je povedal profesor Aquator, so se za ime odločili po temeljitem premisleku. S poimenovanjem COKLA so uspeli pridobiti znatna sponzorska sredstva Združene lesne industrije Ribnica, svoj delež pa je primaknil tudi občinski urad za malo gospodarstvo. COKLA pa je hkrati tudi okrajšava za angleški naziv združenja: **Cervico-Ophthalmic Kinesiology Literary Association.**

Znanstvene korenine novega združenja najdemo v obsežnem znanstvenem delu **Inštituta za cerviko-oftalmično kineziologijo**, ki ga že sedem let vodi nevrolog **prof. dr. Anton Castello**. Inštitut se vsa ta leta posveča sindromu bolečin v vratni hrbtenici s sočasnim izrazitim nistagmusom. Naš znanstvenik skromno odklanja poimenovanje "Castellov sindrom", ki je pogosto med tujimi raziskovalci. Na Inštitutu dela osem raziskovalcev, kar štirje pa so iz problematike cerviko-oftalmičnega sindroma doktorirali.

Za kaj torej gre pri cerviko-oftalmičnem sindromu? Že od sredine preteklega stoletja opažajo vse pogostejše pojavljanje hkratnih bolečin v vratni hrbtenici in nistagmusa. Sindrom sicer ni smrten, je pa dokaj pogost in lahko prizadene kar tretjino populacije. Raziskovalci pod vodstvom prof. dr. Antona Castella so izpeljali obširno epidemiološko študijo in pri tem prišli do presenetljivih odkritij. Med nepismenimi ni bilo niti enega primera sindroma, pa tudi sicer se je pokazala jasna povezava med incidenco sindroma in stopnjo izobrazbe s faktorjem korelacije 0,84. To je raziskovalce usmerilo v podrobnejše preučevanje pojava sindroma pri bolnikih z

visoko izobrazbo. Do ključnega odkritja pa so, kot je v znanosti pogosto, prišli prav po naključju. V letu 1999 se je iz ZDA v Ljubljano vrnil naš nekdanji ljubljanski župan, kasneje pa veleposlanik v Združenih državah, dr. Demetrij Devterij. Nekaj dni po prihodu v Ljubljano so ga zaradi zelo hudih bolečin v vratu in neprestanega nistagmusa sprejeli na Inštitut za cerviko-oftalmično kineziologijo. Profesor dr. Anton Castello si je gospodu dr. Devteriju drznil predlagati znanstveno preučitev razmer, v katerih je lahko prišlo do bolezni. Pri pregledu bolnikovega stanovanja je raziskovalce osupnila velika količina knjig slovenskih, evropskih in ameriških avtorjev. Že čez kratek čas pa so vse tri raziskovalce s hudo obliko sindroma odpeljali na njihov Inštitut, tokrat seveda v vlogi bolnikov. Kriva je torej knjižnica gospoda dr. Devterija!

Natančneje, krive so knjige, ki so vestno postavljene po policah, pri tem pa pri evropskih knjigah naslov knjige na hrbtišču teče navzgor, pri ameriških pa navzdol!

Kdor torej stopi v knjižnico in pregleduje knjige, mora neprestano obračati vrat in oči zdaj v levo, zdaj v desno. Pri občutljivih osebah je dovolj že nekaj minut takega obračanja vratu in oči, tudi najodpornější pa ne zdržijo dlje kot pol ure.

Cerviko-oftalmična kineziologija, ki je bila že poprej samostojna znanstvena disciplina, je po tem odkritju postala prava interdisciplinarna znanost, saj so raziskovalci k sodelovanju pritegnili tudi literarne teoretike. Tako pridemo do imena združenja, kot ga poznamo danes.

Ustanovno srečanje mednarodnega združenja COKLA je odprl sam gospod dr. Demetrij Devterij. V odmevni uvodni razpravi je poudaril pomen vrhunskega raziskovanja za uveljavitev naše znanosti v svetu. Podprl je tudi pobudo, da v Dolenji vasi pri Ribnici odpremo stalno znanstveno središče, ki naj bo center

evropskega raziskovanja problema cerviko-oftalmičnega sindroma.

COKLA bo imela sekcije za preventivo, za zdravljenje in za rehabilitacijo. V preventivni sekciji so se zavzeli za enoten sistem pisanja hrbtov knjig. Razprava je pokazala, da bo izjemno težko doseči soglasje med ameriškim (navzdol) in kontinentalno-evropskim (navzgor) načinom pisanja hrbtov knjig. Sprejeli so priporočilo generalnemu sekretarju OZN Kofiju Ananu, naj za rešitev tega pomembnega problema ustanovi posebno agencijo Združenih narodov. V sekciji za zdravljenje so največ govorili o enteralni infuzijski terapiji z 11,5% raztopino etanola s primernimi korigenski. Na tržišču je več pripravkov, žal pa so zaradi okorelosti Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije vsi še na vmesni listi. V fazi rehabilitacije pa naj se bolnik čimprej vrne v domače okolje. Pri tem mu bo v veliko pomoč izum, imenovan "**kontraskop**", ki ga je že patentiral naš oftalmolog dr. Kontrastko. Če nekoliko poenostavimo, je kontraskop sistem z dvojnimi zrcalom, ki sliko hrbtišča knjige najprej prezrcali v smeri navzgor – navzdol, nato pa še v smeri levo – desno. Bolnik v fazi rehabilitacije tako pregleduje knjižnico in s kontraskopom v pravo smer obrne vse knjige, ki jim naslovi na hrbtišču tečejo v napačni smeri. Hitri zasuki glave zato niso potrebni, s tem pa je znatno manjša nevarnost ponovitve bolezni.

Prof. dr. David B. Aquator je srečanje zaključil s povabilom na prvi mednarodni kongres COKLA prihodnje leto. ■

Cephalomalacyn S – nova generacija cefalosporinov

Cephalomalacyn S – a new generation of cephalosporins

Silvo Kojf

Kratko poročilo

Short report

Ž. Cmokavzar, Š. Ušperna, Č. Klatež

Inštitut za molekularno biokemijo,
IV. Slovenska univerza, Sveta trojica
na reki Mirni, 12001 Slovenija

Abstract: A new generation of cephalosporin, Cephalomalacyn S, has been synthesized. Limited testing has shown this new class of antibiotic to have substantially greater bactericidal properties than other cephalosporins and even other antibiotics. The effect is believed to be the result of revolutionary action of new polypeptide sidechains – gravitational and Thors side chains. The role that this chains may have in host is discussed.

Povzetek: Sintetiziran je bil nov antibiotik Cephalomalacyn S. Začetne raziskave so pokazale, da ima nov antibiotik bistveno boljše baktericidne lastnosti kot ostali cefalosporini ali celo ostali antibiotiki. Zdi se, da je njegov učinek moč pripisati revolucionarnemu delovanju novih polipeptidnih verig – gravitacijski sidrni in Perunovi verigi. Avtorji razpravljajo o učinkih, ki jih lahko imata obe verigi na gostitelja.

Uvod

Betalaktamski antibiotiki še vedno sodijo med najbolj učinkovito in varno skupino antibiotikov. Kljub temu se srečujejo z nekaterimi hudimi ovirami, značilnimi za vse člane družine: odpornost bakterijskih sevov nasploh narašča, ob tem pa so sorazmerno neučinkoviti proti po Gramu negativnim bakterijam, ki imajo bolj zapleten ustroj zunanje celične membrane kot po Gramu pozitivne.

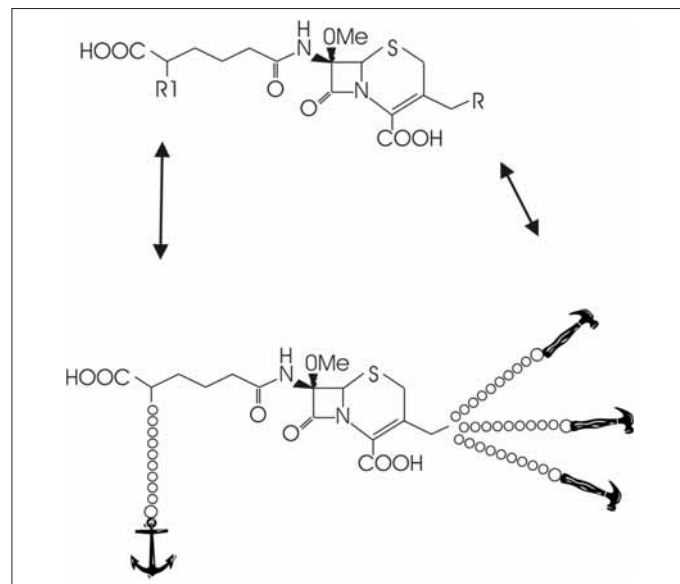
Problema razvoja vedno bolj odpornih bakterijskih sevov se je moč lotiti z izdelavo polysintetičnih ali sintetičnih izpeljank. Pri cefalosporinskih antibiotikih to dosežemo tako, da jedro (7-aminocefalosporinska kislina) modificiramo z dodajanjem različnih stranskih verig. Rubin in sodelavci so že leta 1983 (1) poročali o novi smeri v polysintetični izdelavi nove generacije cefalosporinov. Osnovnemu kemijskemu jedru cefalosporinske molekule so dodali fonosenzibilne polipeptide, ki so med bakterijske seve vnašali akustično travmo. Njihov antibiotik Cephalomalacia obfusate se je v začetnih poskusih presenetljivo dobro obnesel. Kasneje pa so se pri po Gramu negativnih bakterijah pričeli razvijati sevi z akustično pregrado na zunanji membrani. Ob tem je raba četrte generacije cefalosporinov pri nekaterih mutantskih bakterijskih sevih razvila tekalni refleks, ki ga sproži bodisi bela svetloba (550nm valovne dolžine) bodisi olfaktorna

reakcija na jodovodikove ali hidroksilne skupine (-OH). Bakterije se razpršijo, antibiotik ostane brez akcijskega substrata.

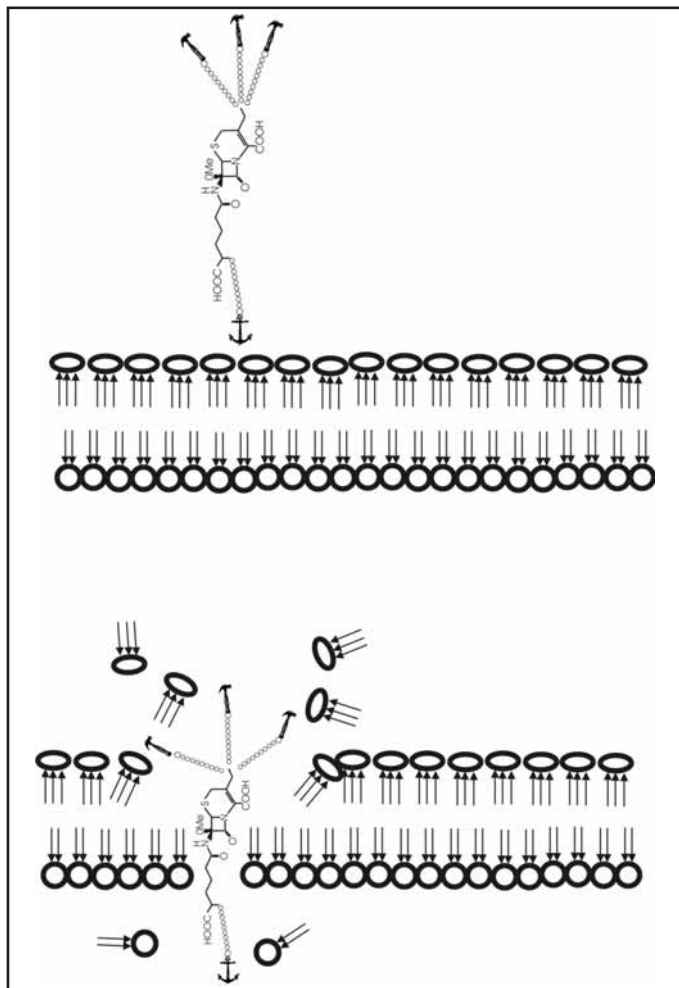
V tem kratkem poročilu avtorji predstavljajo popolnoma novo ge-neracijo cefalosporinov, za katere verjamejo, da so brez opisanih slabosti. Gre za polysintetične cefalosporine, katerih jedro so izolirali iz redke glivice *Cephalomalacia sloveniensis*. Jedru so dodali polipeptidno gravitacijsko sidrno verigo in tri Perunove verige (v anglosaškem slovtvu Thorove verige). Antibiotik so poimenovali Cephalomalacyn S.

Metode

Rovtarske seve izredno redke glivice *Cephalomalacia sloveniensis* je po izjemno napornem in dolgotrajnem iskanju v neraziskanih sifonih Škocjanskih jam priskrbel skupina za posebne zadeve Ministrstva za zdravje RS – jamarska akcijska grupa. Glivice so bile šest dni kondicionirane pri standardnih pogojih v vsebnikih po metodi Charvat (izdelovalec Radgona cellars Ltd.). Sinteza gravitacijskih sidrnih verig in polipeptidnih Perunovih verig je bila opravljena v že opisanem postopku genskega inženiringa Č. Klateža (2) v sevih po Gramu negativnih bacilov *Legionella americanophila*. Končna zbirna sinteza Cephalomalacyna S (slika 1,) je bila napravljena na povsem novem hipersekvenčnem molekularnem sintetizatorju, ki je samodejno računalniško krmiljen in ima trideset serijsko vezanih

Slika 1 prikazuje, na katerih mestih je bilo osnovno jedro cefalosporinske molekule modificirano s sidrno gravitacijsko verigo in tremi Perunovimi verigami.

Slika 2 shematsko prikazuje osnove delovanja modificirane cefalosporinske molekule. Sidrna veriga že ob prvem stiku omogoča globoko penetracijo molekule novega antibiotika v bakterijsko steno. Brownsko gibanje Perunovih verig dezintegrira osnovne zidake stene.

multifunkcijskih enot (model Maquet 30). Sintetizator ima sodobno odprto arhitekturo in mu je pri kompleksnejših sintezah moč dodajati nove enote. Delo na sintetizatorju je omogočil KC Ljubljana (trenutno edina dosegljiva aparaturna te vrste v Sloveniji).

In vitro testiranje je bilo napravljeno v dvojno slepem in dvojno nemem poskusu po metodi, ki sta jo razvila Ušperna in Cmokavzar (3). Prva faza kliničnih poskusov je bila napravljena prav tako v dvojno slepem in dvojno gluhonemem poskusu na prostovoljcih (vsi zdravniki) v ZDA (zaradi razlik v zakonodaji, ki ureja take poskuse). Preizkušanci (56 moških, 22 žensk, poprečna starost 56 let, razpon 40-83) so bili razdeljeni v tri skupine. Prva skupina je bila kolonizirana z MRSA bakterijo, druga z njenim MRKVA sevom in tretja z izpeljanko CRKVA. Poleg kliničnih parametrov so pri prostovoljcih merili spremembe kognitivnih sposobnosti s testi MiniKGB, MiniCIA in MiniSOVA (zaradi zanimivih sopojavov, ki jih je opisal že Rubin pri rabi Cephalomalacia obfuscata (1)).

Rezultati so bili obdelani z računalniškim statističnim paketom za medicinske vede (SPMS 12.0, Windows XP).

Rezultati

In vitro testiranje z difuzijskim antibiogramom na gojišču Ušperna-Cmokavzar je v primerjavi s kontrolno skupino pokazalo izjemno učinkovitost antibiotika Cephalomalacyn S. Razlika je statistično pomembna (Kruskal-Wallisov test; $H=213,9$, $p=0.0001$). Cephalomalacyn S se je vedel bolje kot pričakovano. S sidrnimi gravitacijskimi verigami je penetriral globoko skozi obe membrani po Gramu negativnih bakterij. Perunove verige so nato popolnoma dezintegrirale peptidoglikanske vezi v bakterijski steni (slika 2.). Razvoja odpornih sevov ni bilo moč opazovati. Sidrne verige se namreč učinkovito prilepijo na morebitne plazmide, transpozone ali celo bakteriofage. Ostalo opravijo Perunove verige. Učinek je pri visokih odmerkih Cephalomalacyna S moč opaziti celo optično na dnu Petrijevih posodic (slika 3.). Gravitacijska sidrna veriga je s svojim visokim penetracijskim potencialom učinkovito izničila pomen akustične pregrade, hkrati pa so Perunove verige onemogočile celovit razvoj tekalnega refleksa. Po Gramu pozitivne bakterije pa sploh niso imela niti najmanjših možnosti preživetja.

V prvi fazi kliničnih poskusov je Cephalomalacyn S prostovoljce vseh treh skupin absolutno dekoloniziral. V opazovanem obdobju enega leta ni bilo recidiva. Učinek je stoodstoten, tako da statistična obdelava ni bila potrebna, saj je rezultat očiten. Gravitacijska sidrna veriga omogoča izjemno natančno topično večanje koncentracije antibiotika v tkivih, kar bo v bodočnosti olajšalo zdravljenje nekaterih klinično pomembnih okužb (slika 4.).

Rezultati kognitivnih testov so bili precej nepričakovani in izrazito razpršeni. Vsi trije testi (MiniKGB, MiniCIA, MiniSOVA) so že pred pričetkom poskusov dajali protislovne rezultate. Še najboljša je bila korelacija med MiniCIA in MiniSOVA (Pearsonov korelacijski koeficient $r=0.7$, $p=0.5$), MiniKGB je v primerjavi z obema testoma dal celo negativno korelacijo ($r=-0.12$ in $r=-0.33$, $p=0.5$ v obeh primerih). Po dajanju Cephalomalacyna S smo lahko opazovali adiabatno inverzno konverzijo kognitivnih sposobnosti med MiniCIA in MiniSOVA ($r=0.8$, $p=0.5$) in izrazito frontalno diabatno disperzijo kognitivnih sposobnosti med MiniKGB ter MiniSOVA in MiniCIA ($r=0.4$ in $r=0.3$ pri $p=0.5$). V posameznih primerih (ti bodo zahtevali case control poskuse) je prišlo do izrazitih nihanj kognitivnih sposobnosti čez razumne meje Gaussove krivulje na njenih obeh polih.

Razpravljanje

Učinek na bakterijske seve je bil in vitro bistveno večji in izrazitejši od teoretskih izračunov in računalniških simulacij. Penetracijski potencial gravitacijske sidrne verige v dvojno celično ovojnico po Gramu negativnih bakterij je presegel vsa pričakovanja. Akustična pregrada mutantskih sevov ni zadržala niti prvega čelnega udarca sidra. Perunove verige so v svojem brownskem gibanju nato dokončno dezintegrirale vse sloje bakterijske stene. Pri tem jim je ostalo toliko kinetične energije, da so povsem ohromile tekalni refleks bakterij in zadušile olfaktorno reakcijo. Terciarna struktura gravitacijskega sidra je tako učinkovita, da se sproti vsidra na vse morebitne plazmide, transpozone ali celo bakteriofage, kar potencira Perunov efekt. Brownsko gibanje Perunovih verig kajpak učinkovito denaturira tudi smiselne delce DNK ali RNK. Soditi je treba, da slednje absolutno preprečuje razvoj odpornosti proti Cephalomalacynu S in da odpravlja vse pomanjkljivosti, ki jih je kazal cefalosporin Cephalomalacia obfuscata (1). Brownsko gibanje Perunovih verig bi potencialno lahko

delovalo tudi zoper ostale viruse (ne zgolj bakteriofage), še posebej če bi se izkazalo, da se sidrna veriga lahko učinkovito ter trajno pripne na virusovo beljakovinsko ovojnico.

In vivo poskusi revolucionarni baktericidni učinek Cephalomalacyna S samo še potrjujejo. Ta del raziskave verjetno ne potrebuje več posebnih modifikacij. Sopojavi na gostitelju (preizkušancu) pa so zanimivi in jim bo potrebno natančneje slediti. Ker so to prve izkušnje s Cephalomalacynom S nasploh, je moč o morebitnih mehanizmih nastanka sopojavov razviti le nekaj teoretičnih konceptov, ki jih bo potrebno še natančneje empirično preveriti. Vsi raziskovalci v skupini se strinjajo, da je molekulska teža sidrne verige ena izmed kritičnih točk, saj odloča o selektivnosti (tip tkiva, v katerega veriga penetrira) in pe-netrabilnosti molekule (Č. Klatež – neobjavljeni podatki). V dosedanjih raziskavah (Ušperna, Cmokavzar – neobjavljeni podatki) se je pokazalo, da kaže uporabljeni tip verige denimo veliko afiniteto do membran makrofagov. Ta sopojav je bil videti celo želen, saj makrofagi lahko služijo kot posebni vehikli za prenos antibiotika v sicer nedosegljive dele telesa. Vendar pa je uporabljeni tip verige pokazal enako afiniteto tudi do penetracije v živčne celice.

Penetracija Cephalomalacyna S v živčne celice je zanesljivo vzrok za nenavadnanihanjakognitivnih sposobnosti preiskovancev po poskusu (vzroki za nihanja pred poskusom se še analizirajo). Vendar ni povsem raziskano ali nihanja v kognitivnih sposobnostih povzročata zgolj penetracija sidrne verige, ali gre morda za izoliran učinek Perunovih verig ali morda celo za sinergistične učinke. Nekateri raziskovalci v skupini so bili mnenja, da bi lahko izrazilo frontalno diabatsko disperzijo kognitivnih sposobnosti (merjeno po MiniKGB postopku) povzročala kladiva v Perunovih verigah. Predlagali so zamenjavo kladiv s srpi, ki imajo na bakterijsko steno učinek, podoben Perunove-mu. Klatež (2) je izrazil dvom v tak postopek, saj sinteza učinkovitih srpastih verig zaenkrat še ni možna, ob tem pa sodi, da bi imele srpaste verige podoben učinek na MiniKGB test kot kladiva. Vpliv kladiv na MiniCIA in MiniSOVA test je zaradi adiabatске inverzne konverzije izjemno težko interpretirati in je zavoljo tega nejasen.

Nekateri preiskovanci, ki so doživeli izgubo kratkotrajnega spomina ter izrazite motnje dojemanja časa ter prostora, so privolili v nanorobotsko histološko preiskavo živčnih celic frontalnih režnjev in obeh talamusov. Elektronsko mikroskopska slika je pokazala nenavadno bogato kopičenje tujih partiklov blizu Golgijevega aparata in znotraj mitohondrijev. Partikle so identificirali kot Perunova kladiva. Nekateri raziskovalci v skupini sodijo, da morda kladiva v živčnih celicah sprožajo sekundarne električne sunke (Perun je bil znan tudi kot Strelbog), ki v neenakomernem in naključnem taktu motijo presnovo živčnih celic in spreminjajo njihov membranski potencial. Nihanja v višjih

Slika 3: in vitro testiranje z difuzijskim antibiotogramom na gojišču Ušperna-Cmokavzar. Visok odmerek Cephalomalacyna S je povzročil obsežno dezintegracijo steklenega dna Petrijeve posodice (levo spodaj)

Slika 4: Gravitacijska sidrna veriga omogoča izjemno visoke koncentracije Cephalomalacyna S v zelenih delih telesa (gravitacijski učinek). Na sliki vidimo zdravljenje panaricija v domačih razmerah. Bolnikom med zdravljenjem odsvetujemo izvajanje morebitnih vaj joga (stoja na glavi). Perunov učinek na možganske celice lahko ima v takih primerih nepredvidljive posledice (neobjavljeni podatki, Č. Klateža)

kognitivnih procesih bi bila tako povsem razložljiva.

Vsi raziskovalci v skupini se strinjajo, da bi bilo moč sopojave povsem odpraviti s kemijsko modifikacijo nekaterih radikalov centralne cefalosporinske molekule. Vendar niso vsi enotnega mnenja, ali je to sploh potrebno in kako to storiti. Del skupine sodi, da bi bilo potrebno Perunovo verigo zamenjati z Odinovo. Skeptiki oporekajo, da bi to povsem izničilo baktericidni učinek novega antibiotika. Klatež (neobjavljeni podatki) pa celo sodi, da bi minimalno modificirana Perunova veriga lahko pripeljala do premika kognitivnih sposobnosti po Gaussovi krivulji navzgor. Sopojav bi tako pretvorili v nov poglobitveni učinek molekule. Vsekakor bo to področje zahtevalo nove poglobljene raziskave.

Zaključek: Novo sintetiziran cefalosporin Cephalomalacyn S z revolucionarnima gravitacijsko sidrno in Perunovo verigo je pokazal izredne baktericidne lastnosti. V in vivo testih kaže nekatere zelo blage sopojave, ki se odražajo zgolj v nihanju višjih kognitivnih procesov, kar bo v bodočnosti obvladljivo s kemijsko modifikacijo stranskih radikalov molekule. ■

Literatura:

1. Rubin KB et al. *Cephalomalacia obfuscatе, a fourth generation cephalosporin. Pediatric infectious diseases.* 2:424-425. 1983.
2. Klatež Č. *A new method for rapid synthesis of Thors chains. Chicago Hope journal.* 6:1817-1856.2003.
3. Ušperna Š, Cmokavzar Ž. *Modified double blind and deaf in vitro testing of new antibiotics. Proceedings of Victor award academy.* 12:35-41.2002.

Gene Weingarten: Samodiagnostika hipohondrije

Navodila za samopregled hipohondra

A. Skrbno umijte, razkužite in osušite svoje roke. S svojo desno roko se dotaknite svoje leve prsne bradavice. Pognitete jo med palcem in kazalcem ter jo nežno sukajte v smeri, ki je obratna, kot je gibanje urinega kazalca. Kaj čutite?

1. Počutite se bedasto.
2. Čutite svojo levo prsno bradavico.
3. Majhno (benigno) povečanje izvodil na papili. Menite, da ni vzroka za paniko.

B. Vročje vam je. Kaj boste storili?

1. Izklopili gretje.
2. Izmerili telesno temperaturo.
3. Ko uvajate termometer v usta, da bi si izmerili telesno temperaturo, opazite otekline tiste tvorbe pod jezikom, ki je podobna morskemu ježku. Panično tekate naokrog, kažete jezik vsakomur, ki ga srečate in sprašujete, če dotični vidi kaj neobičajnega v vaši ustni votlini. Težava je v tem, da vas nihče ne razume!

C. Zaužili ste obrok visoke energetske gostote. Ko mine 38 minut začutite, da se mišica zapiralka pilorusa ni pravilno sprostila. Pretirano izločanje želodčnih sokov spremlja nepravilno delovanje zgornjega dela želodca, kardije in bolečine v žlički. Krednasta stolica se pojavi po 22 urah. Kakšna je vaša reakcija?

1. Uff?
2. Sfinkter?
3. Daa!

Č. Kdaj ste nazadnje obiskali zdravnika?

1. Minili sta dve leti.
2. Enkrat v zadnjih dveh letih.
3. Tole berete v čakalnici pri vašem izbranem zdravniku. Prosili ste za nujen sprejem preko vrste, ker ste ponoči "kakali" kredo.

D. Ko dvignete roko, začutite bolečino v pazduhi. Kako reagirate?

1. Previdni boste pri dvigovanju roke.
2. Pregledate dlake v pazduhi.
3. Iščete otekline v pazduhi. Če ne otirate ničesar, greste v globino in tipate za zadebelinami, vozliči, forunkli, brazgotinami in poškobami. Če nič ne najdete, pojdite na RT možganov. Če je tam vse v redu, se dogovorite za pogovor z zaupno prijateljico. Omenite ji, da poznate osebo, ki je zaznala rahlo bolečino v pazduhi ob dvigu roke v določeno smer. Prijateljica vam potrdi, da je nekoč tudi sama poznala osebo s podobnimi znaki. Le ta je kasneje razvila disenterični sindrom in se skozi krvavo sranje izčrpala do smrti. Nenadoma se počutite resnično zelo slabo in morate nujno v kopalnico.

E. Ali imate materina znamenja?

1. Ne vem.
2. Da. Mogoče bi jih kazalo nadzorovati.
3. Da. Vendar se v zadnjih 18 mesecih niso kaj prida spremenila. Imam polaroidne fotografije.

F. Sistemski eritematozni lupus je resna, uničujoča in včasih smrtno nevarna avtoimuna bolezen. Občasno se pojavljajo utrujenost, bolečine v mišicah, raši, navzea, suha usta, bolečine v prsnem košu, glavoboli, pekoče bolečine kože, okorelost sklepov in pozabljenost. Ali je mogoče, da imate SLE?

1. Ne.
2. Kaaj? Ali je kaj takega sploh mogoče?
3. Če bi bilo samo to!

G. Ali bi se poročili s proktologom?

1. Ne.
2. Ne. Izjemoma, če bi bil ali bila zelo zaljubljena.
3. Ne. Razen, če bi imela ali imel polipe rektuma.

H. Ali si kdaj predstavljate, kako boste umrli?

1. V domači postelji. Ob meni bodo jokali otroci in vnuki.
2. V letu skozi vetrobransko steklo svojega avtomobila.
3. Katapultiran skozi vetrobransko steklo svojega vozila. Takoj za tem, ko me je prizadel CVI ali srčna kap. Po vsej verjetnosti vse to povezano z nedagnosticirano arteriosklerozo, endokarditisom ali hemoragično teleangiektazijo.

Točke: Obkrožite vrstni red odgovora. Obkrožena številka v odgovoru pomeni tudi število točk, ki ste jih zbrali pri posameznem odgovoru. Na koncu seštejte število točk.

Rezultati:

9 do 10 točk: Nujno morate kupiti mojo knjigo. Vaš odnos do lastnega telesa je preveč galanten. Nadzor je odločilnega pomena za dobro zdravje.

11 do 19 točk: Knjigo bi morali kupiti že zato, da se boste počutili vzvišeni nad osebami, ki se razvrščajo v naslednjo skupino. Pozitiven odnos do lastnega telesa je odločilen za zdravje.

20 do 27 točk: Ste hipohonder. Če ne kupite knjige, boste umrli.

28 ali več točk: Ste imbecil. Knjigo že imate. Kupili ste jo, misleč, da gre za družinski zdravstveni priročnik. ■

Prevedla in priredila: Marjana Šalehar

Alojz Ihan: Medicinska mikrobiologija in imunologija v verzih

Znani slovenski pesnik in profesor mikrobiologije na Medicinski fakulteti v Ljubljani Alojz Ihan je s sodelavci izdal prvi slovenski učbenik mikrobiologije v verzih. Ihan, ki je pred dobrim letom dni že izdal učbenik bakteriologije, je ob izidu nove knjige ekskluzivno za SISI povedal, da gre za popolno noviteto na področju medicinske didaktologije. Dosedaj so bili učbeniki (še posebej učbeniki mikrobiologije, op. ur.) dolgočasni telefonski imeniki, ki so se jih morale generacije študentov medicine hočeš-nočeš naučiti, pri tem pa si

je vsak pomagal, kot je le vedel in znal. Novi učbenik pa izrablja dejstvo, da se rimana pesem bistveno trajneje in lažje ureže v človeški spomin kot suhoparna nepovezana proza. In Slovenci smo na področju poznavanja poezije gotovo med prvimi v Evropi. Ihan, ki sicer slovi po svobodnem verzu, je v novi knjigi posegel po strogih pravih ritma in metruma, vsa bakteriologija in imunologija sta pisani v laškem enajstercu, le mikologija je v modernističnem svobodnem verzu. Na vprašanje zakaj, Ihan odgovarja, da Slovenci pomnimo sonetno in da je naši narodni zavesti najbližje laški enajsterec.

Za pokušino vam predstavljamo sonet z naslovom Pnevmonoku. ♦

*Po Gramu moder je v povečavi,
mu barvo daje kapsula, ga štiti,
pred fagocitom kam ima se skriti,
ko komplementa plaz se nadenj spravi.*

*Vvrtcih med otroki rad se ustavi,
iz nosa v srednje uho mu cilj je priti.
Najlepše v pljučnem zraku mu je biti,
najuže je, ko pot konča se v glavi.*

*Se antibiotikov krog vsak dan širi,
za njih razvoj potrebne so finance.
Ker nanje odporen je, se zdaj šopiri,
mori dojenčke, starce in pijance.
A cepljenje v najspretnjši maniri
zaščiti njih in tuđ' ljudi brez vran'ce.*

Mr. Pan Rokoko

Pet kirurgov ob kavi ♦

Pet kirurgov se pogovarja ob kavi.

Prvi pravi: "Najraje operiram računovodje: ko jih odpreš, imajo notri vse oštevilčeno."

Drugi doda: "Najboljši so knjižničarji, vse v njih je razporejeno po abecednem redu."

Tretji meni: "Najlažji so električarji. Vse imajo barvno kodirano ..."

Četrta, starejši, ga prekine: "Moji najljubši so pravniki. So brez srca in hrbtenice, pa še glave in riti so preprosto zamenljive."

Peti, ki je le poslušal kolege, pa doda: "Jaz imam najraje inženirje. Vedno razumejo, če ti po končani operaciji kakšen kos ostane."

Pri ginekologu ♦

Nosečnica, ki pričakuje prvega otroka, je prišla na pregled h ginekologu. Po pregledu je plašno pričela: "Veste, moj mož je želel, da vas nekaj vprašam ..."

"Vem, vem," jo ginekolog pomirjujoče potreplja po ramenu. "To me vedno vprašajo. Spolno ste lahko dejavni do visoke nosečnosti."

"Ne, ni to," odgovori pacientka. "Moža zanima, če še vedno lahko kosim travo?"

Medicina po načelih zdravstvene zavarovalnice ♦

Zdravnik, medicinska sestra in generalni direktor zdravstvene zavarovalnice so umrli in stojijo v vrsti pred vrati v nebesa. Sveti Peter vsakega vpraša, kakšna dobra dela so anaredili v življenju, da menijo, da si zaslužijo nebesa.

Zdravnik: "Svoje življenje sem posvetil bolnim in pomoči potrebnim. Zdravil in negoval sem na tisoče revnih."

Sv. Peter: "To je zelo lepo. Vrata v nebesa so ti odprta."

Nato se je obrnil k medicinski sestri, ki je odgovorila: "Vse svoje odraslo življenje sem pomagala dobremu zdravniku in njegovim pacientom."

Sv. Peter: "To je zelo lepo. Kar vstopi z zdravnikom."

"In kakšna so vaša dobra dela," se je obrnil k direktorju.

Generalni direktor zdravstvene zavarovalnice je odvrnil: "Bil sem generalni direktor zelo velike zdravstvene zavarovalnice in odgovoren za zdravstveno varstvo milijonov ljudi po vsej državi."

Sv. Peter: "A, razumem. Kar vstopite – a le za dve noči."

Modna ♦

V ordinacijo je prišla na kontrolni pregled pacientka, ki ji je zdravnik predpisal hormonsko zdravljenje s testosteronom. Bila je zaskrbljena zaradi stranskih učinkov, ki so spremljali terapijo.

"Gospod zdravnik, hormonska terapija, ki ste mi jo predpisali, mi je resnično pomagala, toda bojim se, da je odmerek previsok. Na mestih, kjer jih prej nikoli nisem imela, so mi zrasle dlake."

Zdravnik jo je skušal pomiriti: "Nekaj poraščenosti je normalen stranski učinek hormonske terapije s testosteronom. Kje pa so se pojavile?"

Pacientka: "Na modih. To je moja naslednja skrb..."

Iz zdravniških poročil ♦

- Pacient ima dva otroka v najstniških letih, nobene druge patologije.
- Pacientka čuti bolečine v prsnem košu, če leži na svojem levem boku več kot eno leto.
- Drugi dan je bilo koleno boljše, tretjega dne je izginilo.
- Občasni, stalni, pogosti glavoboli.

Giacomo Casanova

ZGODBA MOJEGA ŽIVLJENJA

(3. knjiga, XII. poglavje)

Jožef II. se je sam pokončal¹; ni imel tega namena, pa se je vseeno pokončal. Zaradi domišljavosti ni opazil, kaj se mu dogaja. Zaradi vsega, kar je mislil, da ve, pa ni vedel, je bilo brez haska vse, kar je vedel; pretvarjanje mu je kvarilo duha, kolikor ga je v resnici imel. Rad se je pogovarjal s tistimi, ki mu, očarani nad njegovim razmišljanjem, niso znali odgovarjati, za dlakocepe pa je razglašal vse, ki so s svojimi domisleki razveljavljali njegove umotvore. Pred sedmimi leti mi je v Laxenburgu v zvezi z nekom, ki je porabil celo bogastvo za nakup plemiških naslovov, rekel, da prezira vse, ki si plemištvu kupujejo. Odgovoril sem mu, da je bolj smiselno prezirati tiste, ki ga prodajajo. Obrnil se je stran in mi dal vedeti, da nisem vreden pogovora z njim. Najbolj ga je navduševalo, če so se ljudje smejali, magari skrivoma, ko je v družbi kaj pripovedoval, ker je govoril prikupno in je prav prijetno napletal okoliščine stvari, o katerih je tekla beseda; tiste pa, ki se njegovim šalam niso smejali, je imel za uboge na duhu. Ti so te šale razumeli bolje kot vsi ostali. Bolj so mu ugajali Brambilovi² nasveti, ki so ga opogumljali na poti v pogubo, kot pa nasveti zdravnikov, ki so mu govorili principiis obsta. Nihče mu ni mogel odrekat neustrašnosti. Umetnosti vladanja ni obvladal, ker ni čisto nič poznal človeškega srca; skrivnosti ni znal niti prikrivati niti držati zase; očitno je bilo, da je užival v kaznovanju, ni se naučil nadzorovati svojega obraza. To večino je zanemaril tako temeljito, da se mu je vsakokrat, ko je videl neznanega človeka, obraz izjemno grdo skremžil; in to celo v primerih, ko bi svojo odurno grimaso lahko zakril z gledališkim daljnogledom. Njegovo spakovanje je namreč pomenilo: kaj pa je to za en?

Ta vladar je podlegel zelo okrutni bolezni, ki mu je do zadnjega pustila razmišljati in mu tik pred koncem omogočila še vpogled v neogibnost smrti. Doletela ga je nesreča, da se je pokesal za vse, kar je storil, nakar ga je udarilo še spoznanje, da ničesar ne bo mogel popraviti za nazaj. Deloma zato, ker je nemogoče, deloma pa zato, ker bi se mu to početje zdelo nečastno, zakaj tako visokorojenemu duhu je namenjeno, da vekomaj ostane v duši, četudi je ta v zadnjih zdihljajih. Neizmerno je cenil svojega brata³, ki danes vlada namesto njega, pa kljub temu ni zmožal upoštevati njegovih načelnih nasvetov. Iz velikodušnosti je bogato nagradil zdravnika, ki mu je izrekel smrtno obsodbo, iz malodušja pa je nekaj mescev poprej plačal zdravnike in nekega mazača, ki so ga skupaj prepričali, da je ozdravel. Žal mu je bilo dano izvedeti tudi, da za njim ne bo nihče žaloval; to je grozljiva misel. Naslednja nesreča je bila, da ni umrl pred svojo nečakinjo⁴, nadvojvodinjo. Če bi ga njegovi bližnji resnično ljubili, bi mu prihranili to pretresljivo novico, ker so mu bili dnevi tedaj že šteti in ni bilo bojazni, da bi še lahko prišel k sebi in uvidenost kaznoval kot brezobzirno. Bilo jih je strah, da prestolonaslednik ne bo dovolj odprtega srca za častivredno damo, ki je premogla sto tisoč forintov rente. Leopold pa ni nikogar za nič prikrajšal.

Dunaj me je očaral in z njim vse, kar sem lepega užil z bohotnimi

frajlami, ki sem jih spoznal pri baronici. Mislil sem že na pot, ko me je na svatbi gospoda grofa Durazza nagovoril gospod Vais in me povabil na piknik na Schönbrunn. Šla sva tja in tam sem se marsičemu predal, v mesto pa sem se vrnil tako močno zastrupljen s hrano, da sem bil štiriindvajset ur pozneje z eno nogo že v grobu.

Tisto malo, kar mi je še ostalo moči, sem porabil za reševanje golega življenja. Ob moji postelji je stal gostitelj Campioni, z njim pa še gospod Roquendorf in Sarotin. Sarotin, ki se je menda na moč sprijatelžil z mano, je prišel z nekim zdravnikom, čeprav sem dopovedoval, da nočem nikogar. Ta zdravnik je bil prepričan v brezprizivnost svojega poklica in je poslal po kirurga, ki naj bi mi proti moji volji in brez privolitve puščal kri. Ne vem, kaj me je navdahnilo, da sem napol mrtev odprl oči in zagledal tega človeka, ki mi je z lanceto ravno hotel preluknjati žilo. Ne, ne, sem mu rekel, in s skrajnim naporom umaknil roko; a rabelj mi je hotel po zdravnikovih napotkih kljub mojemu nasprotovanju povrniti življenje in me je prijel za roko. Z drugo roko sem hitro pograbil enega od samokresov, ki sta ležala na moji nočni omarici, in ustrelil proti njemu, ki je tako slepo ubogal zdravnika. Krogla je razparala koder njegovih las, kar je povsem zadoščalo, da je kirurg odšel, za njim pa zdravnik in vsi, ki so bili še zraven. Samo služkinja me ni zapustila in mi je dajala piti vode, kolikor sem je hotel, in v štirih dneh sem bil spet popolnoma zdrav. Ves Dunaj je zvedel za to zgodbo, opat Testagrossa pa mi je zagotovil, da se mi ne bi nič zgodilo, četudi bi ga ubil, ker sta bila dva navzoča gospoda pripravljena pričati, da so mi hoteli kri puščati na silo. Vrhu tega so mi pravili, da vsi dunajski zdravniki govorijo, da bi me puščanje krvi zanesljivo ugonobilo. Je pa res, da sem moral tisti čas bolj kot sicer paziti na svoje zdravje, ker si, če bi zbolel, noben zdravnik ne bi upal priti k meni. Peripetija je dvignila kar nekaj prahu. Šel sem v Opero in številni ljudje so se želeli seznaniti z menoj. Gledali so me kot človeka, ki se je smrti ubranil tako, da je s pištolo streljal nanjo. Slikar miniatur, moj prijatelj po imenu Marol, ki je po zastrupitvi s hrano umrl od puščanja krvi, mi je vbil v glavo, da je to bolezen mogoče zazdraviti samo s pitjem vode in potrpežljivostjo. Težava je v tem, da je bolnik v tako slabem stanju, da tega ne more razložiti. Niti do bruhanja mu ni, ker bruhanje nič ne zaleže. Nikoli ne bom pozabil duhovitosti, ki je prišla iz ust sicer docela neduhovitega človeka; gospod Maisonrouge je umiral zaradi zastrupitve s hrano in so ga ravno vozili domov. Pred ubožnico za slepe Quinze-Vingt je nastal zastoj, zato je moral kočijaž ustaviti vprego. K vozilu je tedaj stopil berač in ga prosil za miloščino, rekoč, da umira od lakote. Maisonrouge je odprl oči, ga pogledal in rekel:

- Blagor tebi, baraba.

prevedel Primož Vitez

¹ Jožef II. (avstroogrski cesar od leta 1765) si je še mlad uničil zdravje, ker je brez prestanka delal, čeprav je vedel, da bi zaradi krhke konstitucije moral veliko skrbneje ravnati s sabo.

² Brambila, osebni zdravnik Jožefa II.

³ Leopold II. je postal cesar leta 1790.

⁴ Elisabeta Württemberska, umrla pri porodu 18. februarja 1790.

UGANKE – PREMETANKE

V naslednjih verzih prepoznajte osebe, ki so se z
VELIKIMI TISKANIMI ČRKAMI
zapisale v zgodovino slovenske zdravstvene politike:

NAGRADA JE 14 DNI BIVANJA V RIMSKIH TOPLICAH

Pod utrujenim peresom bela knjiga
v kaotičnost vsakdana vsepovprek
mir notranji bo prinesla.
Vse prekril bo **BEU NAŠ DREK**.

*

Alkohol in cigarete narodu
smo izgnali v podzavest.
NE DAŠ BUREK, oj, le pazi!
Da te ne doseže njega pest!

*

Skrit pred svojim večnim vzorom
V RUM NOS HECNI potopi.
In se blagodejnim hlapom
s sluznico vso prepusti.

*

Zdrav duh v zdravem telesu
in uravnoteženo prehrano,
za dušo in telo pa
DOJKE KAR NA plano.

*

Iz Amerike kadarkoli
PAMŽ UTRJEN RAD se javi.
Deus ex machina si sam
pri sebi ljubkovalno pravi.

Pravilne rešitve pošljite na naslov: SISI, leta 2005, v Ljubljani
Premetal: Mr. Porno Roka

(Rešitve: Dušan Keber, Dušan Keber, Dušan Keber, Simon Vrhunec, Rajko Kenda in Andrej Trampuz)

Od frizerja

Luno Brisk

Tatjana pride domov od frizerja in že med vrati vidim, da je nekaj hudo narobe. Tik pred izbruhom solz mi reče s stisnjenim glasom: "Povej, prosim, kakšna se ti zdim"?

V trenutku mi je jasno, da stvari še zdaleč niso enostavne. Običajen odgovor bi bil: "še nikoli nisi bila lepša", ali kaj podobnega v tem smislu. Danes pa izgleda položaj mnogo bolj zapleten. Najprimernejši bo čim bolj zmuzljiv odgovor. Misel na pomirjevalni "meni si kar všeč" takoj zavrnem, saj po določenih letih nima več pravega odziva. Bolje bo torej poskusiti z nevtralno izjavo, kot pravijo naši diplomati.

"Samo poglej, prosim, kakšen preliv mi je naredila in vedno znova ji moram povedati kakšno barvo naj uporablja. No, sedaj pa vidiš, kakšna sem".

Priznam, da me je to zmedlo in lahko bi rekel celo pretreslo. Do danes sem bil prepričan, da se prelivu uporabljajo za špagete in podobne testenine. Toda za lase? Paradižnikov preliv za rdečo barvo bi bil še razumljiv, toda kakšen preliv pa je črn? In, ali Tatjane ne krasi venec naravno obarvanih las? O kakšnem barvanju do danes ni bilo nikoli govora.

Globoko zajamem sapo in premislim. Aha, tole bo kar precej nedoločeno in pomirjevalno. "Zdiš se mi precej podobna ovci" To se takoj pokaže kot najslabša rešitev. Diplomacija je spet odpovedala. Izbruhne v jok, ki je bil itak že ves čas na zadnji nitki in pravi: "Nikoli ne grem več k njej, da veš".

To že poznam, ponavlja se nekajkrat na leto. Sedaj bo sledila množica tehničnih podrobnosti o napačni barvi, viklerjih (obstoja tudi nek slovenski izraz, ki pa ga nihče ne pozna), navijanju, striženju, ki je bilo prekratko (ne vem zakaj je vedno prekratko, morda bi kazalo sploh opustiti misel na striženje) in še

drugi tehtni očitki, ki jih sicer ne razumem prav dobro, vendar iz izkušnje vem, da je dobro prikimavati.

Morda bi pa kazalo umiriti žogo in vse skupaj preumeriti v bolj mirne vode? Pričnem z daljšim pomirjevalnim razglabljanjem, da pravzaprav frizerka ni kriva in da nazadnje opravlja le svoje delo, da je taka frizura menda prav sedaj "in", in da barve niso več to, kar so bile nekoč, pa tudi ogledala z leti ne kažejo več povsem zelene slike. In dodatno razmišljanje na filozofski ravni: "osnovni problem pa je seveda frizura kot celota, ker se pri obilici las napake kakršne koli vrste hitreje dogajajo, kot če z lasmi ne preobiljuješ". Hotel sem dodati še primerjavo z računalniki, ki niso manj zapleteni in se prav tako kvarijo, ker pa jih Tatjanca ne ceni pretirano, sem misel opustil, saj je bilo v zraku že preveč elektrike, ta pa, kot je znano, dviguje lase in kvari računalnike.

"Meni se, ob moji frizuri, kaj podobnega ne more zgoditi". Ta stavek je bil, priznam, nekoliko škodoželjen, toda ob topogledni lasni zapostavljenosti, popolnoma na mestu. Ne pomaga. "Seveda, ti si popolnoma neobčutljiv". (Ena izmed talnic domačega žargonu, ki zahteva pojasnilo. Gre za neustrezno rabo besede brezčuten, blagohotni bralec naj spregleda fiziološko nesprejemljivost, kar počnem tudi sam). "In, prosim, povej mi, zakaj si vedno in vselej proti meni."

Tu nastane dialektično – konverzijski preskok. Na to ni mogoče ničesar odvrniti. Vsako dokazovanje o nasprotnem, bi vse skupaj le poslabšalo. Gre za elementarno razliko med moškim in žensko. Moški smo logični, natančni v izražanju, precizni v formulacijah, čudež stvarstva, kot pravi profesor Higgins v Pygmalionu: "we are a marvelous sex". To pogosto citiram, čeprav bolj za sebe in potihoma. Ženske se pa na logiko požvižgajo, menda zato, ker je nekako ni mogoče vključiti v njihov čustveno obarvani svet.

Klasični primer, vreden zabeležke. Za-

dnjič prihaja Tatjana domov z daljše poti z mojim avtom in reče: "Čisto na koncu sem že bila z bencinom, in ko sem pripeljala na črpalko, je že kar nekaj časa gorela rdeča opozorilna lučka". Vzvišeno ji pojasnim, da ta model nima takšne opozorilne lučke, narkar mi mirno in smehljaje odgovori "ja, pa je gorela." Kaj naj normalni, racionalno in logično misleči moški reče na to? Le popolni začetniki in nevedneži, se bodo spustili v nadaljnje dokazovanje.

Čakaj no, kaj pa če je nesrečnica vozila ves čas z zategnjeno ročno zavoro?

Tisti, ki smo pametnejši, raje sledimo rimskemu "in fuga salus" (skoraj prepričan sem, da je rek nastal iz istega razloga, obisk soproge pri rimskem frizerju – *visitatio uxoris romanae apud curatorem capitis*). Odšel bom torej naravnost k svoji vrtnarici glave. Kronski dokaz moške racionalne superiornosti. Možje naredimo to enostavno, hitro, uspešno in v primerjavi z nasprotnim spolom, poceni.

Vzamem časopis, sedem na stol, pokimam na običajni "koto običajno" in se zatopim v črno kroniko. Za obraze res nimam pravega spomina, izgleda pa, da danes ne striže moja Irma. Čez pet minut, Tatjanca poslušaj, samo pet minut potrebujem, da sem ostrižen in še preden pridem do osmrtnic odložim časopis in ne morem verjeti. Las, s katerimi v zadnjih desetletjih ne obilujem, ni več. Enostavno so izginili, oziroma so na tleh okrog in okrog. Potipam. Oči ne varajo. Kras moje glave. Še enkrat JLA. Brunhilda pravi "veste, je pole-tje, bo manj vroče in poleti rastejo hitreje". Tak vendar ne morem domov. Kaj naj rečem Tatjani in predvsem, kaj bo rekla ona.

Odpotoval bom v Benetke, tam menda še vedno najdeš, če ne drugače pa okazjone, doževske čepice, izpod katerih ne gleda nič razen nosu, ust in oči in po dveh, treh tednih se lahko vrnem v domači pristan s tehtnimi argumenti. Dovolj logično, ne? ■

Bomo dobili še tretjo medicinsko fakulteto?

Tik pred zaključkom redakcije smo v reviji SISI dobili sporočilo iz Bruslja: Evropska Unija Sloveniji namenja sredstva za izgradnjo Evropske fakultete za mejno medicino Gorjanci. V soglasju z vladama Slovenije in Hrvaške bo fakulteta postavljena na vrhu Gorjancev, torej na Trdinovem vrhu po slovenskem oziroma na Sveti Geri po hrvaškem poimenovanju.

Kako je Slovenija prišla do te prestižne evropske ustanove? Glavni argument je bila dolžina zunanje meje Evropske Unije. Če upoštevamo njeno velikost, ima Slovenija najdaljšo zunanjo mejo Unije. Na naši meji se bodo zato študentje nove medicinske fakultete najbolj seznanili s teoretičnimi in praktičnimi problemi mejne medicine.

O mejni medicini govorimo šele zadnje leto. To je prav presenetljivo, če upoštevamo številne probleme, ki so skupni carinologiji, policijski znanosti in medicini. Na tiskovni konferenci v Bruslju so poudarili, da varovanje zunanje meje ni le policijski in carinološki, pač pa tudi medicinski problem. Zunanjo mejo lahko primerjamo s človekovo kožo. Koža je fizična meja človekovega telesa in nas ščiti pred zunanjim svetom. V koži je skrita imunska obramba, ki prepozna telesu domače snovi in jim dovoli prehod, tujim in škodljivim pa prepreči vstop v telo. Koža se stalno obnavlja in nenehno posreduje informacije o zunanjem svetu v živčna središča telesa. O podobnosti med kožo in med državno mejo pač ne gre dvomiti. Dotik s človekovo kožo pogosto vzbudi vznemirjenje ali vzburjenje — nekaj podobnega pa se lahko zgodi na mejnem prehodu. “Ali imate kaj za prijaviti?” in prijazno povabilo brhke carinice, da v sobici tam zadaj opravi telesni pregled — priznajte, da že čutite mravljince po telesu. Ne, nobenega namigovanja, prosim. Gre nam le zato, da dvomljivcem (in teh na Slovenskem nikoli ne zmanjka) kar najbolj plastično predstavimo mejno medicino kot nujno potrebno novo znanost.

Predmetnik na EFMMG je v veliki meri že usklajen. V prvem letniku bosta za študente najtežja predmeta anatomija (predaval jo bo znani specialist medicine dela iz Kopra) in dermatologija. V višjih letnikih sledijo homeopatija in radioestezija. Med izbirnimi predmeti bo tudi podkupologija, ki jo bo predaval znani strokovnjak in poznavalec korupcije v zdravstvu, direktor Urada Vlade RS za prikrivanje korupcije.

Poseben pomen v dodiplomskem in podiplomskem študiju na EFMMG ima bioenergetika. Obvladanje tega predmeta bo v veliko pomoč, kadar bo na mejnem prehodu zaradi izpada jedrske elektrarne v Krškem zmanjkalo elektrike. V takem primeru se bo carinik z magisterijem iz bioenergetike priključil na električno omrežje in s tem zagotovil nemoteno delovanje računalniškega informacijskega sistema in mejnih semaforjev.

V Vladi Republike Slovenije predstavljajo dogovor o izgradnji EFMMG kot veliko zmago naše diplomacije. Tiskovna predstavnic Ministrstva za zunanje zadeve je povedala: “Dobili smo evropsko institucijo, kjer se bodo šolale številne generacije policistov in carinikov iz vseh držav Evropske Unije. Z EFMMG postaja Slovenija prepoznavna v svetu. Rešili pa smo tudi pomemben mejni problem z Republiko Hrvaško. Vrh Gorjancev od danes dalje ni ne slovenski ne hrvaški, pač pa preprosto evropski. Naš zunanji minister se v Bruslju pravkar dogovarja, da bi različne evropske institucije postavili tudi na preostalih enajstih spornih točkah slovensko-hrvaške meje.”

Iz Bruslja in iz Ljubljane, posebej za SISI

Agencija Fathers

Zdravniki specialisti moramo biti managerji!!

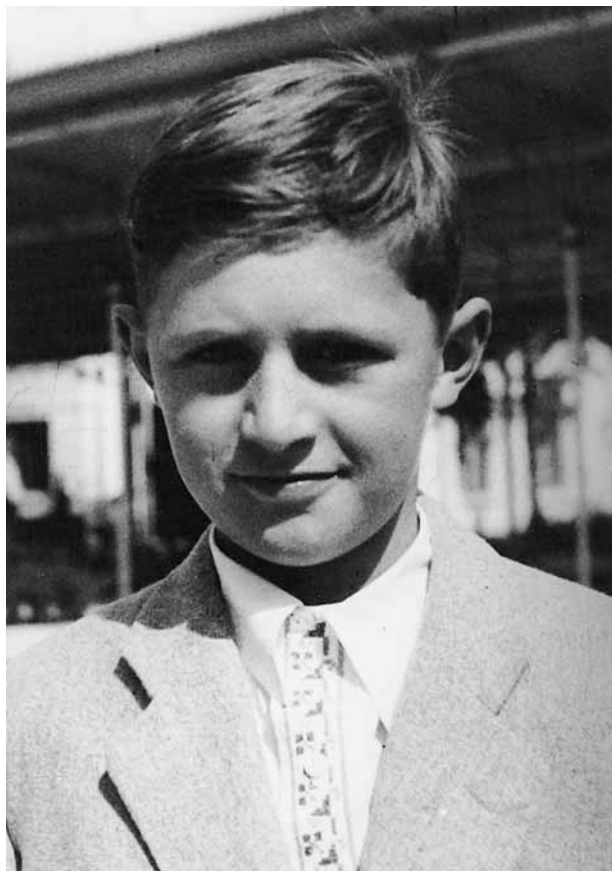
Hura, smo že skoraj notri, ja v Evropi, v NATU, pa z vojaki v Afganistanu in v šortu zmeraj boljši in prepoznavni! Ampak zaostajamo v zdravstvu in zdravju! Končno bomo morali priznati, da smo v medicini slabi in je samo ministrstvo tisto, ki je vizionarsko in pozna pravo pot! Reforma mora biti v zdravstvu in zdravju, po vsej sili, saj so se tako odločili edini, ki so posvečeni, da vedo za pravo pot! Da, onikam jih in se klanjam, ker sem eden tistih, ki se globoko zavedajo veličine, sposobnosti, vizionarstva in edinstvenosti razumevanja zdravstva in zdravja njihovega visočanstva! Mi zdravniki moramo uvideti, da pot strokovnosti ni prava pot! Da, da! Ekonomika, management, finance, denar, kapital, investiranje! To so prave stvari, to je tudi edina naša rešitev! Zdaj naj vam bo žal vsem, ki ste šli na medicino zato, ker ste bili slabi v matematiki! Ha! In tisti, ki se greste empatijo in ste usmerjeni predvsem v zadovoljstvo bolnika in mislite, da bo stroka rešila vse. Neumnosti kot: "uspešno strokovno delo daje tudi dolgoročen ekonomski učinek", niso bile nikoli dokazane v kakšni dvojno slepi ali/in dvojno gluhonemi študiji! Kdaj se je še smiselno naročanje preiskav finančno obrestovalo, kdaj in komu so se izplačale težke, dolge in uspešne operacije? Vse sama zguba! Manj ko delamo, manj zapravimo, boljši smo in raje nas ima finančna in sploh oblast! In končno je tako bolje tudi za bolnike. Če ne delamo, ne moramo delati napak! In proti temu, da bi čim manj delali, so lahko le tisti bolniki in njihovi svojci, ki vidijo možnost zaslužka v vsaki naši napakici. No ja, pa mediji tudi, saj kaj bi pa pisali o zdravstvu, če ne bi opisovali vsega hudega, kar počnemo!

Sicer pa naj nam bo že enkrat jasno, da če ne bomo uspeli povsem izločiti iz našega dela bolnikov, moramo vsaj težiti k temu, da bomo imeli čim manj opravka z njimi! Boljše je zbirati akademske točke, pisati izvedenska mnenja, imeti tečaje menedžmenta, vodenja, upravljanja, statistike in še kaj. Z bolniki naj se ukvarjajo študenti in sekundariji, mi specialisti pa postanimo menedžerji, in/ali točkovni znanstveniki! Samo to ima pravo vrednost! Sodelujmo pri ekonomiki, zmanjšujmo stroške zdravljenja, izbirajmo najcenejša zdravila, opravljajmo enostavne preiskave in zaračunavajmo drage. Izvajajmo "sham" operacije, namesto dragih citostatikov dajajmo vitamine. Antibiotiki tako povzročajo samo rezistenco, torej jih nima smisla dajati. Sploh pa prepustimo bolnike homeopatom in alternativcem, saj njim bolniki radi plačujejo! Ne delujmo proti naravi, raje skrbimo za svoje bogastvo in blagostanje, saj le enkrat živimo in moramo tako ali tako vsi umreti!

Poleg tega, da bi bili menedžerji v zdravstvu, imamo velike možnosti za menedžerstvo na drugih področjih, saj se spoznamo skoraj na vse! In kot menedžerji smo tisti, ki imamo visoko in še višjo, predvsem pa dolgoletno izobrazbo. To pač ni slučaj pri naših gospodarskih in drugih menedžerjih, ki so večinoma lepo oblečeni mladci z ogromnimi zaslužki! Zakaj ne bi tako zaslužili tisti, ki imamo za seboj dolga izobraževanja in dolgoletne izkušnje z ljudmi. In verjemite, dobro bi nam šlo in hitro bi se navadili dobrega. Problem bi delal le sindikat menedžerjev, vendar bi le ta enostavno moral popustiti pred navalom uspešnih zdravnikov — menedžerjev.

Kaj pa s pomanjkanjem zdravnikov! Uvedli bi novo zdravniško menedžersko fakulteto, uvažali poceni jugo in vzhodnjaške zdravnike in se skupaj z oblastjo borili proti njihovim zahtevam. Tako bi dvigovali svoj družbeni pomen in končno ustvarili pravo orwelovsko zdravniško-medicinsko živalsko farmo! Postali bi svetel primer za t.i. razviti svet in po vsem svetu širili svojo vero v tako pridobljen status in blagostanje. ■

Eldar M. Gadžijev

Tako! SISI je poskrbela kar za nekaj neizgubljenih dni: dan brez smeha je namreč izgubljen dan! In smeh nič ne stane, ne da se ga posoditi, včasih pa tudi ne zadržati.

Samo pomislimo, kakšen vse je lahko smeh in kako različno se smejemo: prešerno, glasno, potihno, v brk, sladko, kislo, široko, s stisnjenimi zobmi... Zagotovo bo nekaj takih, ki se bodo ob prebiranju nekaterih prispevkov kislo smejali. Če se bodo, je morda najbolje, če se malo zamislijo nad svojimi dejanji ali delovanjem.

Smeh je pol zdravja! In ko že imamo ministrstvo za zdravje, se lahko vprašamo, kako je sedaj s polovicami tam. Ne oziraje se na boljše in slabše polovice je smeh zagotovo pri zdravju boljša polovica. Ali bi človek potem lahko sklepal, da je polovica zdravja en sam smeh, da je smešna in ali je potem ostala polovica za jokati ali žalostna? Ne, nič od tega ni tako, pač pa je morda pol tega, kar nam dela ministrstvo "za smejati" in pol "za zjokati".

Je že tako, da smo različni in smo eni na pogled bolj kisli, drugi so bolj veseli. Eni imajo smeh v očeh, drugi bolj v ušesih, eni pa ga komaj poznajo.

Tudi smehljaj Mone Lize je pač drugačen kot smeh Mr. Bean-a.

Eldar M. Gadžijev

Impressum

Strokovna revija Isis
Glasilo Zdravniške zbornice Slovenije
SISI je prvoaprilska rubrika revije Isis

ODGOVORNI IN GLAVNI UREDNIK

Prof. dr. Eldar M. Gadžijev, dr. med.
E-pošta: eldar.gadzijev@sb-mb.si
Tel.: 02/ 32 11 244

UREDNIKA

Elizabeta Bobnar Najžer, prof. sl. in ru.
E-pošta: eb.najzer@zzs-mcs.si
Tel.: 01/3072 152

UREDNIŠKI ODBOR RUBRIKE SISI

Martin Bigec, dr. med.
Vojko Flis, dr. med.
prof. dr. Boris Klun, dr. med.
akad. prof. dr. Marjan Kordaš, dr. med.
asist. mag. Marko Pokorn, dr. med.
izr. prof. dr. Matjaž Zwitter, dr. med.

UREDNIK FOTOGRAFIJE

Dragan Arrigler

Prva radioaktivna zobna pasta

»CEZIDENT«

- ▶ Bleščeč nasmeh tudi v temi ◀
- ▶ Še pol ure po umivanju masira dlesni. ◀
- ▶ Prva zobna pasta z zares podaljšanim učinkom. ◀

Zobna pasta CEZIDENT je edina zobna pasta, ki namesto fluora vsebuje cezij (^{137}Cs). Ob redni uporabi cezij 50-krat bolj ojačuje zobno sklenino, se vgrajuje v dentin in povzroča njegovo fluoresciranje. Obenem preprečuje nastanek zobnega kamna s takoimenovano endooralno pirolizo (kot pri novejših kuhinjskih pečicah).

V kombinaciji z težko zobno vodo ($^3\text{H}_2\text{O}$) s tritijem zagotavlja trajno neonsko belino in svežino vaših zob, vaša usta pa bodo postala ionizator za zrak, ki ga boste nato z užitkom vdihovali.

